

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 12. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Fredag den 11. december 2015
Tidspunkt: kl. 9.00
Sted: vær. 2-133

Til stede: Mette Gjerskov (S), formand, Kenneth Kristensen Berth (DF), næstformand, Morten Løkkegaard (V), Christina Egelund (LA), Karin Gaardsted (S), Bjarne Laustsen (S), Søren Søndergaard (EL), Nikolaj Villumsen (EL) og Rasmus Nordqvist (ALT).

Desuden deltog: miljø- og fødevareminister Eva Kjer Hansen og udenrigsminister Kristian Jensen.

Punkt 1. Rådsmøde nr. 3437 (landbrug og fiskeri) den 14.-15. december 2015

FO 1. Forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2016 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fartøjer i visse andre farvande

– Politisk enighed

KOM (2015) 0559

Rådsmøde 3437 – bilag 3 (revideret samlenotat)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (141) – bilag 309 (side 460 FO, forhandlingsoplæg om fiskerimuligheder for 2015 forelagt 12/12-15)

Miljø- og fødevareministeren: Punktet om fiskerimulighederne for 2016 er til forhandlingsoplæg. Som bekendt er decemberrådsmødet altid meget omfattende, fordi vi der skal nå til politisk enighed.

I fredags blev der indgået en aftale med Norge for 2016. Aftalen med Norge er altid meget vigtig for de danske fiskere. De kan fiske i norsk farvand fra den 1. januar 2016. Balancen mellem, hvad vi får fra Norge, og hvad vi giver til Norge, er fornuftig. Der er også tirsdag indgået en aftale for 2016 mellem EU og Færøerne. Derimod bliver der ikke kyststatsaftaler om makrel, blåhvilling og atlantoskandinavisk sild for 2016. Der vil så vidt muligt blive fundet ad hoc-løsninger mellem visse af kyststaterne. Kommissionen har fremsat sit forslag til niveauet for TAC'erne¹ for EU's egne bestande på grundlag af den videnskabelige rådgivning. Grundlæggende baseres forslaget på målsætningen om det maksimalt bæredygtige udbytte (MSY) i henhold til den fælles fiskeripolitik og forvaltningsplaner.

Jeg vil fremhæve de væsentligste udestående emner for Danmark. Kvotetilskrivning som følge af gennemførelse af fiskerireformens landingsforpligtelse er helt grundlæggende for os. Kvoterne skal opjusteres svarende til udsmidet fra den del af fiskerierne, som bliver omfattet af landingsforpligtelsen i 2016. Det er der også taget højde for i aftalen med Norge. Ifølge den med Norge stiger TAC'en for torsk i Nordsøen og Skagerrak med 15 pct. Det er

¹ TAC = Total Allowable Catches = samlede tilladte fangstmængder.

faktisk et godt resultat. Derimod indgår det ikke i aftalen med Norge, at der bliver mulighed for at afsætte en supplerende kvotepræmie til projekter med fangstkvote og fuld dokumentation i 2016 på det nuværende niveau. Det vil sige 12 pct. for torsk i Nordsøen og Skagerrak, indtil torsk i disse områder omfattes af landingsforpligtelsen, hvilket tidligst sker fra 2017. Det skal vi arbejde hårdt for i forhandlingerne, men det ser ud til at blive svært.

Fiskeriindsatsen i Nordsøen og Skagerrak bør som minimum fastsættes uændret i forhold til 2015. Rødspætte i Nordsøen og Skagerrak vurderes i den biologiske rådgivning som noget nyt som én bestand. TAC'en og fordelingen er uændret i aftalen med Norge, men der sker en kvotetilskrivning på 2,6 pct. i Nordsøen og en kvotetilskrivning på 17,6 pct. i Skagerrak. TAC'en for torsk i Kattegat foreslås øget med 20 pct. i 2016 og fortsat som en bifangstkvote. Den biologiske rådgivning viser, at bestanden er i fremgang, og det bør der tages hensyn til i kvotefastsættelsen. Fiskeriindsatsen i Kattegat bør fastholdes uændret. Bifangstmulighederne for sild i fiskeriet efter tobis, sperling og brisling er fastsat i aftalen med Norge, hvor de reduceres med 15 pct. i Nordsøen og er uændrede i Skagerrak. Det er et fornuftigt resultat. Ved fastsættelsen af TAC for jomfruhummer i Skagerrak og Kattegat skal der tages højde for det ændrede mindstemål.

Endelig vil vi også forsøge at ændre forordningen om fiskerimuligheder for 2016 i Østersøen. Den forlængede lukkeperiode i den vestlige Østersø er et stort problem for kystfiskeriet. Det vil vi tage op med Kommissionen endnu en gang. Som I kan høre, er der en hel del løse ender, men det hjælper meget, at aftalen med Norge er kommet på plads.

Regeringens forhandlingsoplæg går ud på, at man fra dansk side tilslutter sig forslaget eller et kompromisforslag, der kan opnås enighed om, idet man vil arbejde for

- at kvoterne for 2016 som generelt princip fastsættes på grundlag af den videnskabelige rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte og fastsatte forvaltningsplaner og forvaltningsstrategier,
- at TAC'en tilpasses med en kvotetilskrivning svarende til udsmidet fra den del af fiskerierne, som bliver omfattet af landingsforpligtelsen i 2016, og at man i den forbindelse tager højde for forskelle i udsmidraterne mellem farvandsområderne, således at disse forskelle afspejles i kvotetilskrivningen for de respektive forvaltningsområder,
- at der bliver adgang til fiskeri i norsk zone fra 1. januar 2016,
- at TAC'en for torsk i Nordsøen og Skagerrak fastsættes med en stigning på 15 pct. på grundlag af en MSY-tilgang,
- at fiskeriindsatsen i Nordsøen og Skagerrak som minimum fastholdes uændret,
- at der i 2016 fortsat afsættes en supplerende kvotepræmie for torsk i Nordsøen og Skagerrak på samme niveau som i 2015 til projekter med fangstkvote og fuld dokumentation,
- at TAC'en for torsk i Kattegat med udgangspunkt i den biologiske rådgivning fortsat fastsættes som en bifangstkvote, men på et niveau, der tager hensyn

- til den positive udvikling for bestanden. Dertil at fiskeriindsatsen for torsk i Kattegat fastsættes uændret i forhold til 2015,
- at der opnås en passende fordeling af TAC mellem Nordsøen og Skagerrak for rødspætte,
 - at TAC'en for jomfruhummer i Skagerrak/Kattegat fastsættes, så der tages højde for den ændrede bevarelsesmæssige mindstereferencestørrelse, der er aftalt i den demersale udsמידsplan,
 - at der fastsættes passende bifangstmuligheder for sild,
 - at princippet om en automatisk TAC-reduktion, hvor der mangler en videnskabelig rådgivning eller bestandsoplysninger, og hvor bestanden er stabil eller stigende, erstattes af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, og
 - at der inkluderes en ændring af forordningen om fiskerimuligheder i 2016 for Østersøen ved at undtage fiskeri på dybder mindre end 20 m fra lukkeperioden i den vestlige Østersø.

Karin Gaardsted sagde, at det var godt, at fiskerimulighederne bygger på den videnskabelige rådgivning. Der kunne være områder, hvor man mangler videnskabelig rådgivning, og her stod der i samlenotatet, at "samtidig inddrages øvrige relevante informationer". Hvilke informationer var det?

Søren Egge Rasmussen var enig i regeringens overordnede linje om at støtte, at kvoterne fastsættes på grundlag af videnskabelig rådgivning, og målsætningen om maksimal bæredygtigt udbytte (MSY) i henhold til reformen af den fælles fiskeripolitik. Regeringens mandat burde dog strammes op på en række væsentlige punkter, før Enhedslisten kunne støtte det. EU's fælles fiskeripolitik forpligter fiskeriministrene til at opnå bæredygtighed i fiskeriet senest i 2020 og bringe overfiskningen til ophør i 2015, hvor det var muligt, og via en progressiv trinvis proces helt at ophøre med overfiskning af alle bestande senest i 2020. Det fremgik ikke af det fremsendte materiale, hvordan 2016-niveauerne vil bidrage til at standse overfiskeri inden 2020. Nogle bestande har vist tegn på bedring, men mere end 40 pct. af EU's fiskebestande i Atlanterhavet og Nordsøen er fortsat overfiskede, og der var ikke længe til 2020. Hvis man tager forpligtelsen alvorligt, skal der fart på, og der skal kun fiskes efter maksimalt bæredygtigt udbytte. F.eks. er torskebestanden stadig i en bekymrende tilstand i Kattegat, vest for Skotland, det irske hav og den østlige Engelske Kanal og i det sydlige Keltiske Hav. Derfor var det helt essentielt, at den samlede tilladte fangstmængde for torsk i Kattegat ikke overskred det niveau, som ICS anbefalede. Den lille bedring, man havde set det seneste år, skulle ikke sættes over styr, hvilket burde understreges tydeligt i mandatet. Regeringen lagde vægt på, at den samlede tilladte fangstmængde skulle opjusteres, når en del af udsמידet blev landet i henhold til landingsforpligtelsen. Enhedslisten mente, at når man øgede kvoterne for at kompensere for landingsforpligtelsen, måtte det ikke føre til fiskeri over det bæredygtige niveau. Det skulle tydeliggøres i mandatet. I Enhedslisten savnede man også en understregning af, hvordan regeringen vil arbejde for skånsomme fangstmetoder i fastsættelsen af fiskerimulighederne for 2016.

Kenneth Kristensen Berth sagde, at Dansk Folkeparti kunne støtte mandatet.

Miljø- og fødevareministeren svarede Karin Gaardsted, at man mangler viden om nogle bestande. Man kalder det en analytisk bestandsvurdering, når man så går ind og laver et regnestykke på, hvad der er rimeligt med hensyn til en bestand. Torsk i den østlige østersø var f.eks. blevet behandlet som datafattige, og det betød, at man anvendte en vurdering, der var TAC'en minus 20 pct.

Ministeren svarede Søren Egge Rasmussen, at der generelt var fremgang i bestandene. Hun mente ikke, man kunne tale om overfiskeri. Tværtimod havde man været meget forsigtig og reguleret meget, og grundlæggende var forslaget baseret på målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte. Om udsmid sagde hun, at de fisk, der bliver smidt over bord, som regel er døde. Derfor skulle man gøre en indsats for at få udsmidet stoppet. Gennem årene havde hun arbejdet for landingsforpligtelsen, så alt, hvad der bliver fanget, skal landes. EU-systemet var langsomt til at få det til at træde i kraft og indrette kvoterne efter, at fiskene ikke bliver smidt ud, men bragt med i land. Det var klart, det krævede en kvotetilskrivning. Det troede hun ville give innovation, fordi man vil tænke mere over, hvordan man får udnyttet alle de fisk, der kommer i land.

Christina Egelund sagde, at de principper, man lægger til grund for justeringen af kvoterne, var meget fornuftige. Hun forstod dog ikke, at der blev lagt op til at reducere rødspættefangsten i Kattegat, Sundet og Bæltehavet med 36 pct., når der stod, at bestanden var inden for sikre biologiske grænser.

Søren Egge Rasmussen fandt landingsforpligtelsen fornuftig. Hvis det talte med i kvoterne, ville der være et større incitament til, at bifangster bliver landet som levende fisk, og det ville være positivt. Derfor hang det ikke sammen, at fiskerne fik en ekstra landingsmulighed. Det ville være mere betryggende, hvis det var en del af kvotesystemet.

Formanden sagde, at som tidligere minister under dansk EU-formandskab var hun glad for, at ministeren fulgte op på den danske armlægning med de andre lande for et bæredygtigt fiskeri. Det var det, det hele handlede om, ikke udsmid. Havde ministeren tænkt sig at gå foran i arbejdet mod den hamrende ubæredygtige udsmidspraksis?

Som opfølgning på Karin Gaardsteds spørgsmål sagde formanden, at man baserer fiskekvoterne på videnskabelig rådgivning, men når man ikke har tilstrækkelig videnskabelig rådgivning, har man et forsigtighedsprincip, hvor man trækker 20 pct. fra det, man ved, for at passe på fiskene og for at motivere medlemslandene til at tilvejebringe videnskabelig rådgivning. Men ministeren skrev, at hun ville prøve at undgå reduktionerne ved at inddrage andre relevante informationer. Formanden gik ind for, at man baserer sig på videnskabelig rådgivning, og hvis den ikke er tilgængelig, bruger man forsigtighedsprincippet. Det skulle man ikke fikle med.

Miljø- og fødevareministeren svarede Christina Egelund, at den biologiske rådgivning for rødspætter i Kattegat var en del af den samlede rådgivning for den vestlige del af Østersøen, som også omfatter Bælthavet og Sundet. Kommissionen foreslog at fastsætte TAC'en som en del af rådgivningen, der ikke blev anvendt i forbindelse med fastsættelsen

af fiskerimuligheder for rødspætte i Østersøen. Derfor blev der en kvotetilskrivning. De præcise tal overlod hun til afdelingschef Anders Mikkelsen at præsentere.

Anders Mikkelsen, afdelingschef i Miljø- og Fødevarerministeriet, bekræftede, at forslaget var at sænke kvoten med 36 pct. Der ville blive en kvotetilskrivning af næsten samme størrelsesorden, fordi det bliver omfattet af udsmidsforbuddet. Året før havde man reduceret et områdes TAC med 40 pct. og lavet en kvotetilskrivning på 20 pct. svarende til discarden.

Miljø- og fødevarerministeren spurgte Anders Mikkelsen, hvorfor den blev reduceret så voldsomt, når den biologiske udvikling var, som den var.

Anders Mikkelsen, afdelingschef i Miljø- og Fødevarerministeriet svarede, at ICES året før havde sat kvoten for højt, så det var en korrektion.

Miljø- og fødevarerministeren opsummerede, at der var tale om en korrektion, og på grund af landingsforpligtelsen mener man at kunne håndtere den. Ministeren svarede Søren Egge Rasmussen, at udsmidet indgår i bestandsvurderingen. Derfor syntes hun det var fuldt ud rimeligt at give en kvotetilskrivning, når man bringer det hele i land. Når det, der ellers ville være blevet smidt ud, tæller med, er det fair at give en kvotetilskrivning. Man har et kort over udsmidet de forskellige steder. Ministeren sagde, at formandens beskrivelse af, hvad man gør, når man ikke har optimal viden, var fin. I sin forelæggelse havde ministeren bare beskrevet reglerne, som de var – når man mangler viden, prøver man at inddrage, hvad der måtte være af supplerende viden, og på den baggrund håndterer man tilskrivningen på området. Det var ikke fiflen, det var bare reglerne.

Danmark er gået foran i arbejdet for landingsforpligtelsen, og der var meget bred enighed om at stoppe udsmidet. Danmark var blandt de første til at indføre videoovervågning ombord og har kæmpet for, at man kan gå foran og implementere landingsforpligtelsen før andre. Men det forudsatte en aftale om, hvilken kvotetilskrivning det ville medføre. Det havde været op ad bakke i Kommissionen at finde løsninger. Som det så ud, kom man til at følge den foreliggende plan, som er aftalt landene imellem, fordi man ikke kan få de nødvendige løsninger for at implementere det noget før.

Formanden gentog sit spørgsmål om, hvilke øvrige relevante informationer ministeren havde tænkt sig at bruge for at undgå at anvende den nævnte sikkerhedsmargin. Som hun forstod regeringens forhandlingsoplæg, ville man bruge øvrige relevante oplysninger for at undgå den sædvanlige metode, hvor man automatisk trækker 20 pct. fra, fordi det skal komme bestandene til gode, at man ikke har nok biologisk rådgivning. Man ville altså undgå den automatiske reduktion, man plejer at have som en sikkerhedsmargin. Det så hun som et udtryk for at være mindre optaget af bæredygtighed, end man plejer.

Miljø- og fødevarerministeren forsikrede formanden om, at der intet nyt var under solen. Det var samme tilgang som ellers. Man inddrager de forskellige biologiske data, der er på

området, men der er ikke tilstrækkelige biologiske data til at vurdere bestanden. Man kalder det case by case-vurdering, når man ser på de enkelte tilfælde.

Formanden takkede for svaret. Det var væsentligt, at der ikke var tale om en ny politik. Det undrede hende bare, hvad der stod om regeringens holdning i samlenotatet.

Hun konkluderede, at der ikke var flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten havde ytret sig imod det.

2. Forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2016 af fiskerimulighederne for visse fiskebestande i Sortehavet

– *Politisk enighed*

KOM (2015) 0579

Rådsmøde 3437 – bilag 2 (samlenotat side 16)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

Miljø- og fødevareministeren henviste til samlenotatet.

3. Bæredygtigt landbrug, skovbrug og fiskeri i bioøkonomien – en udfordring for Europa

- *Orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
Rådsmøde 3437 – bilag 2 (samlenotat side 18)
EUV alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

Miljø- og fødevarerministeren: Punkt 3 handler om landbrugsforskning, hvor formandskabet gerne vil have en drøftelse om det fremtidige fokus i forhold til fødevarer, landbrug, fiskeri og skovbrug under det europæiske forskningsprogram Horisont 2020. Her gælder det om at have fokus på de fremtidige udfordringer i forhold til bioøkonomi, klima og miljø.

Udg. 4. (Evt.) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelsesforanstaltninger mod planteskadegørere

- *Politisk enighed*
KOM (2013) 0267
Rådsmøde 3437 – bilag 2 (samlenotat side 21)
EUV alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)
EUV alm. del (142) – bilag 27 (side 893 FO, forhandlingsoplæg forelagt 8/5-15)

Punktet var udgået.

5. (Evt.) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fremstilling, markedsføring og anvendelse af foderlægemidler og om ophævelse af Rådets direktiv 90/167/EØF

- *Fremskridtsrapport*
KOM (2014) 0556
Rådsmøde 3437 – bilag 1 (samlenotat side 2)
EUV alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

Miljø- og fødevarerministeren: Jeg forelægger punkt 5 på vegne af sundheds- og ældreministeren. Der er alene tale om en fremskridtsrapport på forslaget om veterinærmedicin og medicineret foder. Forslaget forhandles stadig på teknisk niveau. Sundheds- og ældreministeren vil forelægge det, når man er nået længere i forhandlingerne og der er mere indhold at berette om.

6. (Evt.) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om veterinærlægemidler

– *Fremskridtsrapport*

KOM (2014) 0558

Rådsmøde 3437 – bilag 1 (samlenotat side 13)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

Miljø- og fødevareministeren: Jeg forelægger punkt 6 på vegne af sundheds- og ældreministeren. Der er alene tale om en fremskridtsrapport. Forslaget forhandles stadig på teknisk niveau. Sundheds- og ældreministeren vil forelægge det, når man når længere i forhandlingerne og der er mere indhold at berette om.

Kenneth Kristensen Berth noterede sig, at ministeren kun lige nævnte punkt 5 og 6. Han spurgte til det alligevel, fordi både Dansk Akvakultur og Landbrug & Fødevarer finder spørgsmålet om medicinering gennem foder og hjemmeblanding vigtigt. Det var vel nu, man skulle række en finger i vejret, hvis man skulle påvirke det.

Miljø- og fødevareministeren svarede, at der ikke skete noget i diskussionen lige nu, men hun var fuldstændig enig med branchen i, at det var vigtigt at se på disse foderblandinger. Hvor forhandlingerne ville ende, vidste hun ikke, men det var af stor økonomisk betydning for erhvervet, at der var mulighed for at anvende magistrelle lægemidler til akvakulturdyr. Det var der en dialog med erhvervet om. Danmark arbejdede sammen med flere lande om at løse problemet og forventede, at det ville lykkes.

Søren Egge Rasmussen var grundlæggende imod at blande medicin og foder. Medicin giver man til syge dyr, og hvis man i akvakulturen blander medicin i foderet, er der risiko for, at det ender i fødevarerne.

Miljø- og fødevareministeren noterede sig synspunktet. Regeringen prøvede at finde nogle håndterbare løsninger på området ud fra erhvervets ønsker.

7. Eventuelt

Der var ingen bemærkninger til dette punkt.

8. Siden sidst

Der var ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 3441 (miljø) den 16. december 2015

1. Kommissionens forslag til direktiv om nedbringelse af nationale emissioner af visse luftforurenende stoffer og om en ændring af direktiv 2003/35/EF (nyt NEC-direktiv (National Emissions Ceilings Directive))

– *Generel indstilling*

KOM (2013) 0920

Rådsmøde 3441 – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (15) – bilag 188 (foreløbigt referat af Europaudvalgets møde 27/11-15 (forhandlingsoplæg om NEC-direktivet)

Miljø- og fødevareministeren: NEC-forslaget er på dagsordenen med henblik på vedtagelse af en generel indstilling. Jeg tog mandat den 27. november. Vi havde en god politisk snak om forhandlingen. Sagen har siden været behandlet på Coreper den 2. december og igen den 9. december.

Til Coreper den 2. december havde formandskabet udarbejdet et kompromisforslag, som et stort antal medlemslande, inklusive Danmark, afviste. På Coreper i onsdags fremlagde formandskabet så et nyt kompromisforslag, der yderligere imødekommer medlemsstaternes ønsker ved at lempe på 2030-målene. Det blev generelt positivt modtaget af hovedparten af medlemsstaterne, så det forventes, at det bliver det forslag, som formandskabet vil lægge på bordet til Rådsmødet.

Set med regeringens briller går forslaget i den rigtige retning på 2030-målene – men ikke nok til, at vi kan acceptere det. Vores 2020-ammoniakmål er fortsat uændret på 24 pct., og vores 2030-ammoniakmål er stadig for højt i forhold til de andre medlemsstaters mål. EU-gennemsnittet på ammoniakudledning i 2030 er således på 18 pct. i forslaget, mens Danmarks ligger på 24 pct.

Regeringen kan derfor ikke støtte, at der vedtages en generel indstilling på det nuværende grundlag. Og vi kæmper derfor videre frem til rådsmødet.

Søren Egge Rasmussen spurgte, om EU var opmærksom på, at man nu i Danmark vil tillade at pløje randzonerne op og dermed øge det dyrkede landbrugsareal med 1 pct., og at der er udsigt til, at ministeren fra den 1. februar får beføjelse til at tillade forøgelse af kvælstofforbrug.

Formanden sagde, at der var en grund til, at Socialdemokratiet ikke havde støttet forhandlingsoplægget. Ministeren havde tænkt sig at melde ud, at Danmark vil gøre mindre ved luftforureningen, end man har lovet. I stedet for at bruge kræfterne på at få de andre lande op på samme beskyttelsesniveau vil man sænke sit.

Miljø- og fødevareministeren svarede Søren Egge Rasmussen, at regeringen nøje orienterer EU om sine initiativer. Nu gik man fra en generel regulering til en mere målrettet.

Den omlægning var det vigtigt at holde Kommissionen orienteret om, og ministeren troede, der var interesse for, hvordan man går ind og definerer de sårbare arealer. Det var helt centralt for hende at overholde nitratudirektivets og vandrammedirektivets bestemmelser. Når den samlede pakke forhåbentlig snart var på plads, kunne hun sige noget om den samlede effekt, bl.a. på ammoniakudledning. Men før kunne man ikke lave en samlet vurdering af de foranstaltninger, der skulle kompensere for den øgede kvælstofudledning, der kommer af at ophæve normreduktionen. Ministeren havde efterlyst fleksibilitet fra Kommissionen på ammoniakområdet, fordi Danmark for at nå 2020-målene skal reducere med 24 pct., mens gennemsnittet i EU er 6 pct. Danmark havde ikke noget imod at have ambitiøse 2030-mål, man forventede bare en forståelse for, at man til gengæld havde nogle problemer med at leve op til 2020-målene. Hun havde tidligere orienteret udvalget om, at man forventer at nå en reduktion på mellem 21 og 23 pct., men det var stadig usikkert. Hvis Kommissionen ville være fleksibel, fordi Danmark er så langt foran andre lande på området, kunne man støtte kompromisforslaget, men i og med at der ingen fleksibilitet har været i forhold til 2020-målene, var det vanskeligt at være imødekommende, fordi 2030-målene så er 24 pct. for Danmark og et gennemsnit for EU på 18 pct. Der manglede en ordentlig diskussion af byrdefordelingen og en anerkendelse af, hvor meget Danmark har reduceret gennem årene. Ministeren havde foreslået, at man kunne tage fat på initiativer som f.eks. de danske regler for gyllespredning.

Rasmus Nordqvist glædede sig over, at ministeren ville have, at Danmark gerne vil lære andre lande noget om gyllespredning, men hvis man skal hjælpe andre, er man nødt til at være foregangsland. Han støttede, at Kommissionen hænger Danmark op på de mål, man allerede har sat sig.

Holger K. Nielsen sagde, at Socialistisk Folkeparti ikke støttede forhandlingsoplægget. Han efterlyste ikke en debat, som de havde haft det sidste gang, punktet var på, men ville gerne høre om forhandlingssituationen. Risikerede Danmark stadig at blive stemt ned?

Miljø- og fødevareministeren bekræftede, at Danmark risikerede at blive stemt ned – sammen med Østrig, Polen og Irland. De øvrige lande havde nok givet tilsagn om at støtte kompromisforslaget.

2. Midtvejsevaluering af EU's biodiversitetsstrategi til 2020

– Vedtagelse af rådskonklusioner

KOM (2015) 0478

Rådsmøde 3441 – bilag 1 (samlenotat side 25)

KOM (2015) 0478 – bilag 1 (henvendelse af 8/12-15 fra Danmarks Naturfredningsforening)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

Miljø- og fødevareministeren: Formandskabet forventer, at vi kan blive enige om det nuværende udkast til rådskonklusionerne uden større ændringer eller drøftelser på mødet. EU's biodiversitetsstrategi har det overordnede formål at stoppe tilbagegangen af biodiversiteten i EU inden 2020. Konklusionerne bygger på den midtvejsevaluering af strategien, som Kommissionen fremlagde i oktober måned. Med konklusionerne understreger Rådet vigtigheden af EU's biodiversitetsstrategi som instrument til at nå 2020-målet om at standse tilbagegangen i biodiversiteten. Rådet fremhæver på baggrund af midtvejsevalueringen, at målrettede handlinger for at implementere strategien har været nyttige, men at der samtidig er behov for, at Kommissionen og medlemsstaterne fortsætter og styrker deres indsats for at opfylde det overordnede 2020-mål.

Regeringen er tilfreds med rådskonklusionerne. Vi har bl.a. lagt vægt på, at konklusionerne understøtter en ensartet implementering af medlemsstaternes direktivforpligtelser, og vi har også arbejdet for, at konklusionerne understøtter implementeringen af de globale bæredygtighedsmål.

Rasmus Nordqvist bad ministeren forholde sig til de kritiske kommentarer fra Dansk Naturfredningsforening og Greenpeace. Havde midtvejsevalueringen givet grund til at mene, at man bør tage nye initiativer til at komme videre i denne vigtige dagsorden?

Søren Egge Rasmussen tilsluttede sig dette spørgsmål. Der kunne godt strammes op.

Miljø- og fødevareministeren havde ikke de omtalte høringssvar med sig og bad om at få kritikpunkterne repeteret. Danmark havde også sine udfordringer med biodiversitet, det var derfor, hun havde bebudet en naturpakke til foråret. Man havde bl.a. overvejet mere urørt skov, for det omfatter mange arter. I løbet af foråret ville hun se nærmere på, hvilke initiativer man skal tage for at sikre sig mod en tilbagegang i biodiversiteten.

Rasmus Nordqvist sagde, at høringssvaret fra Danmarks Naturfredningsforening gik på, at det var et dårligt signal at sende, hvis Danmark ikke opfordrer til nødvendig finansiering af indsatsen på biodiversitetsområdet.

Miljø- og fødevareministeren sagde, at Danmarks bekymring om økonomien var, om man kommer til at binde sig til nogle ufinansierede løfter. Derfor var tilgangen, at det kommende års budget skulle tages samlet, så man får afvejet forskellige interesser over for hinanden, for at sikre at der er ordentlig styr på økonomien.

3. Eventuelt

Miljø- og fødevarerministeren: Så vil jeg lige fremhæve et par af eventuelpunkterne på rådsmødet. For det første vil der være en orientering om de seneste initiativer i det dansk initierede REACH-Up-initiativ, hvor vi som bekendt sammen med syv andre medlemslande har sat politisk fokus på EU's kemipolitik – bl.a. med henblik på at presse Kommissionen i forhold til reguleringen af skadelige kemikalier.

Desuden vil Kommissionen under eventuelt orientere om cirkulær økonomi-pakken, som blev fremlagt den 2. december. Det er jo en sag, som vi kommer til at drøfte indgående her i udvalget til næste år.

Afslutningsvis vil jeg i henhold til den gældende beretning orientere om en væsentlig rets-sag ved EU-Domstolen.

Sverige har anlagt sag mod Kommissionen, fordi den ikke har vedtaget kriterier til bestemmelse af stoffers hormonforstyrrende egenskaber. Kommissionen skulle have vedtaget en delegeret retsakt med kriterierne senest den 13. december 2013. Men det gjorde den ikke, og kriterierne mangler fortsat - altså 2 års forsinkelse nu. Der eksisterer en række midlertidige kriterier, som anvendes, indtil Kommission har vedtaget kriterierne. Men de midlertidige kriterier sikrer ikke beskyttelsesniveauet for sundhed og miljø tilstrækkeligt. Derfor er Danmark trådt ind i sagen på svensk side. Ligesom Kommissionen kommer efter medlemsstater, må vi også komme efter Kommissionen, når den ikke opfylder sine forpligtelser.

Sagen har altså også principiel betydning. Det er vigtigt at få slået fast, at Kommissionen skal efterleve sine forpligtelser. Den skal loyalt medvirke til at opnå og gennemføre de mål, der er fastlagt af Rådet og EU-Parlamentet.

Der afsiges dom i sagen den 16. december.

Formanden spurgte, om det ikke var nyt, at medlemslande lægger sag an mod Kommissionen. Hvad var det principielle i det? Det lød spændende.

Miljø- og fødevarerministeren var helt enig med formanden i, at det var en spændende retssag, for den handlede om, at Kommissionen skulle leve op til sine forpligtelser. Der var i virkeligheden to ting i det. For det første det principielle i, at når de for 2 år siden lovede at komme med kriterierne, skal de også leve op til det. Det er Kommissionen, der skal overvåge, om medlemslandene lever op til aftalerne, og så skal de også selv gøre det. Det andet er det miljømæssige, man mangler kriterierne, før man kan komme videre med at regulere kemikalierne. Nu afventede man dommen.

Holger K. Nielsen bakkede op om Sveriges sagsanlæg mod Kommissionen.

4. Siden sidst

12. Europaudvalgsmøde 11/12-2015

Der var ingen bemærkninger under dette punkt.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3438 (udenrigsanliggender) den 14. december 2015

Udenrigsministeren ønskede at forelægge de væsentligste sager på rådsmødet vedrørende udenrigsanliggender den 14. december 2015. Alle punkterne var til orientering.

1. De østlige partnere

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3438 – bilag 1 (sammenotat side 2)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (15) – bilag 184 (udvalgsmødereferat side 177, senest behandlet i EUU 13/11-15)

Udenrigsministeren: Der forventes en bred drøftelse af udviklingen i det østlige partnerskab og udviklingen i de østlige partnerlande, særlig Ukraine, Georgien og Moldova, som er i gang med at gennemføre de ambitiøse associeringsaftaler og vidtgående handelsaftaler (AA/DCFTA). Drøftelsen blev udskudt på sidste rådsmøde, så vi drøftede allerede sagen på mødet i Europaudvalget den 13. november 2015.

I forhold til Ukraine er der behov for, at vi ikke glemmer det overordnede billede. Implementering af Ukraines ambitiøse reformdagsorden er den bedste måde at minimere russisk indflydelse i Ukraine på. Derfor skal vi sikre, at den fremdrift, der nu eksisterer, fastholdes. På mandag vil jeg derfor foreslå, at vi får en specifik drøftelse af Ukraine og reformer på et af de kommende rådsmøder. Jeg vil især gerne have, at vi i EU-kredsen drøfter, om vores støtte kan gøres endnu mere effektiv og fokuseret.

Nikolaj Villumsen spurgte, hvad ministeren mente med effektiv og fokuseret støtte til Ukraine.

Hvad angik Moldova, var det hans opfattelse, at udviklingen var gået fra skidt til værre. Nationalbanken var blevet røvet, pengene var flyttet til et skattely, og ingen havde fundet ud af, hvad der var sket. Der var store folkelige protester imod korrupsion med fængslinger til følge. Stillede EU ikke krav til demokratisk udvikling i landet i forbindelse med indgåelse af frihandelsaftalen? Hvordan ville ministeren medvirke til den udvikling?

Udenrigsministeren mente, at Ukraine havde den politiske vilje og formåen til at gennemføre reformer, dog skulle landet have hjælp udefra til det. Selv havde ministeren været i dialog med Pavlo Klimkin, den ukrainske udenrigsminister, om, hvordan man kan understøtte de ukrainske reformdagsordener. Der var primært behov for hjælp udefra inden for retspolitik, domstole, politi og bekæmpelse af korrupsion. Ukraine havde gode erfaringer med det bidrag, landet havde fået fra USA, der havde trænet politistyrker til færdselspolitiet i 12 ukrainske byer. Det tidligere og meget korrupte færdselspoliti var blevet afskediget en bloc og nyuddannede betjente var blevet indsat. Det ville Ukraine ikke have klaret uden hjælp udefra. Energieffektivisering var forbundet med en stor udfordring, men også med et stort potentiale, og der var blevet etableret et ukrainsk-dansk energicenter i Kijev. Ukrainerne havde desuden påpeget, at de havde problemer med at behandle og inddrive told og skatter. Det var hæmmende for virksomheders evne til at handle med landet.

Ministeren var enig i, at der var en skidt udvikling i Moldova. Regeringen var blevet væltet ved et mistillidsvotum, og i befolkningens øjne var de proeuropæiske partier blevet kompromitteret. Associeringsaftalen slog bl.a. fast, at man skulle undersøge korrupsionssager og konsekvenserne deraf. Det var i EU's interesse at fastholde kravene og samtidig støtte de proeuropæiske strømninger i befolkningen. Man havde brug for, at Moldova så mod Europa og ikke mod andre økonomiske sammenhænge uden de samme menneskelige værdier. Der var ikke valgt en ny regering i landet, og det var derfor svært at have en samtalepartner at lægge pres på.

Nikolaj Villumsen sagde, at der uden tvivl var store problemer med manglende retssikkerhed i Ukraine. Danmark havde tidligere haft en vigtig rolle i Europarådets arbejde med en domstolsreform. Var det stadig gang i det projekt?

Nikolaj Villumsen fandt det vigtigt ikke bare at skelne mellem proeuropæiske og prorussiske kræfter i Europa. Der var slyngler på begge sider. Det var vigtigt at lægge et massivt pres på dem, og EU måtte ikke undlade at gå op i menneskerettigheder, bare fordi Moldova var parat til at se i EU's retning. Et tidligere parlamentsmedlem var blevet fængslet for at have været en af de ledende kræfter bag protesterne mod korrupsion.

Udenrigsministeren bekræftede, at reformprogrammet for retssystemet stadig levede. Tidligere på året var der under Justitsministeriet blevet lanceret et dansk program. Ministeren vidste ikke noget yderligere om Europarådets arbejde med domstolsreformen.

Ministeren mente, at det i det hele taget ville være svært at udpege en gruppe i Moldova, som der ikke var nogen problemer med. Dog var det selvfølgelig bedst at arbejde sammen med demokratiske kræfter, der ønskede en nærmere samarbejdsaftale med Europa. Det var både i Moldovas og Europas interesse.

2. Terrorbekæmpelse

– Status

Rådsmøde 3438 – bilag 1 (samlenotat side 5)

EUU alm. del (141) – bilag 300 (fælles erklæring fra uformelt rådsmøde retlige og indre anliggender vedr. terrorbekæmpelse)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (141) – bilag 435 (udvalgsmødereferat side 594, senest behandlet i EUU 6/2-15)

Udenrigsministeren: Truslen fra voldelig ekstremisme og terrorisme optager os alle. Det er få terrorangreb i Europa, der ikke på den ene eller den anden måde har en dimension, der rækker ud over Europas grænser. De seneste angreb i Paris den 13. november illustrerer dette. Det er derfor afgørende for Europas sikkerhed – og dermed også for Danmarks – at vi opbygger kapacitet hos vores partnere i særlig Mellempøsten og Afrika til at forebygge og bekæmpe terrorisme.

Jeg forventer, at vi på rådsmødet vil have fokus på - og gøre status over - de eksterne elementer af EU's indsatser mod terrorisme. Det interne spor i EU's terrorbekæmpelse drøftes på rådsmødet vedrørende retlige og indre anliggender.

Der eksisterer allerede en række værktøjer til terrorbekæmpelse i EU. Rådet for Udenrigsanliggender godkendte i oktober sidste år en terrorbekæmpelsesstrategi i Syrien og Irak med særligt fokus på fremmedkrigere. Som opfølgning på bl.a. angrebet på Charlie Hebdo vedtog Rådet for Udenrigsanliggender i februar konklusioner om en mangesidet og intensiveret indsats mod terrorisme. Der blev lagt op til at styrke partnerskaber med nøglelande i Mellempøsten og Nordafrika samt Tyrkiet eksempelvis ved udsendelse af terrorbekæmpelseseksperter til en række EU-delegationer. Samtidig støttes initiativer til kapacitetsopbygning, der har til formål at imødegå underliggende faktorer og eksisterende kriser, som kan føre til voldelig ekstremisme. Desuden styrkes samarbejdet med internationale partnere. Endelig indeholder EU's regionale strategi for Syrien, Irak og ISIL også en række initiativer, der bidrager til bekæmpelse af voldelig ekstremisme.

Den høje repræsentant har i et brev til udenrigsministrene opstillet en række temaer og prioritetslande, der arbejdes videre med. Disse flugter godt med danske prioriteter. Vi har fra dansk side, under regeringens Freds- og Stabiliseringsfond, netop etableret et nyt terrorforebyggelsesprogram på 28,5 mio. kr., der bl.a. udmønter mange af EU's prioriteter i Mellempøsten og Nordafrika og særlig inden for langsigtet forebyggelse, som er en vigtig niche for både Danmark og EU. Indsatsen vil blive koordineret med både Bruxelles og EU-delegationerne, så den samlede europæiske indsats får maksimal effekt.

Formanden henviste til, at regeringen i samlenotatet gjorde opmærksom på, hvor vigtigt det var at styrke synergien mellem eksterne og interne indsatser og samarbejdet mellem EU-institutionerne. Sagen havde været oppe i udvalget et halvt år forinden. I hvilket omfang

ville det danske nej til at omdanne retsforbeholdet påvirke et styrket samarbejde mellem Danmark og EU?

Udenrigsministeren sagde, at Danmark ikke kunne være en del af de tiltag mod terrorisme, som de andre lande vedtog. Den 4. december var der opnået enighed om PNR-registeret for flypassagerer, som blev betragtet som et vigtigt skridt i bekæmpelsen af terror. Danmark kunne oprette sit eget PNR-register for dem, der flyver til Danmark, men man havde altså ikke mulighed for at foretage en udveksling af oplysninger med de andre lande, da det krævede gensidighed.

3. Libyen

– *Politisk drøftelse/(Evt.) rådskonklusioner*

Rådsmøde 3438 – bilag 1 (samlenotat side 8)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (15) – bilag 184 (udvalgsmødereferat side 178, senest behandlet i EUU - ingen omtale)

Rådsmøde 3416 – bilag 5 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde udenrigsanliggender 12/10-15)

Udenrigsministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. En ny europæisk naboskabspolitik

– *Rådskonklusioner*

JOIN (2015) 0050

Rådsmøde 3438 – bilag 1 (samlenotat side 11)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (141) – bilag 540 (udvalgsmødereferat side 809, senest behandlet i EUU 17/4-15)

Udenrigsministeren: Den nye europæiske naboskabspolitik er ikke en sag, der skal drøftes på rådsmødet. Det forventes dog, at der bliver vedtaget rådskonklusioner, der vil omtale den meddelelse, som Kommissionen og Den Fælles Udenrigstjeneste fremsatte i november. I meddelelsen redegøres for resultaterne af den gennemgang af den europæiske naboskabspolitik, der blev igangsat i foråret.

Der er enighed blandt medlemsstaterne om, at gennemgangen har givet et godt resultat. Der, hvor der var behov for forbedringer, er man blevet enige om principper og initiativer, som tager fat om problemerne. Der er grund til at fremhæve princippet om differentiering, som står centralt i den nye naboskabspolitik. Tanken er, at man bedre skal kunne tilpasse naboskabspolitikken til det enkelte lands situation og ønsker.

Samtænkningen af EU's instrumenter – hvilket i øvrigt er en dansk mærkesag – er en anden prioritet i den nye naboskabspolitik, ligesom der er forskellige andre initiativer, der har til formål at højne effektiviteten af politikken. Meddelelsen forholder sig naturligvis også til nogle af de udviklinger i naboskabsområdet, der kræver særlig opmærksomhed i de kommende år. Migration er f.eks. et centralt element på dagsordenen. Derfor er der også et styrket fokus på stabilisering af naboskabsområdet. Personligt er jeg også glad for, at handelspolitikken og inddragelse af civilsamfundet er væsentlige elementer i den nye naboskabspolitik.

Nikolaj Villumsen spurgte, hvad udenrigsministeren og hans ministerkolleger havde tænkt sig at gøre for at bevare menneskerettigheder i centrum af naboskabspolitikken. En del lande af de naboskabslande, som EU samarbejder med, havde store problemer i den henseende - f.eks. Israel, hvor der var bosættelser og daglige overtrædelser af palæstinenserne menneskerettigheder. Hvad gjorde man i forhold til Israel?

Kenneth Kristensen Berth følte sig foranlediget til at kommentere Nikolaj Villumsens indikation af, at Israel, Mellemøstens eneste demokrati, skulle være den arabiske verdens største slyngel, hvad angik menneskerettigheder. Kunne ministeren bekræfte, at flere af de lande, som var omfattet af naboskabspolitikken – såsom Marokko, Egypten, Libyen, Algeriet – ikke havde imponerende menneskerettighedsgenerallieblade? De var snarere værre end Israels.

Udenrigsministeren pointerede, at man lagde vægt på at få menneskerettigheder passet ind i naboskabspolitikken undervejs. Man tog det i betragtning i støtten til landenes reformprogrammer og i civilsamfundsunderstøttelsen. Lige siden Per Stig Møllers tid som udenrigsminister havde Danmark haft en høj profil i forbindelse med det arabiske initiativ. Den profil ønskede man at bibeholde. Naboskabspolitikken var ikke en tilvalgsordning, men en fast pakke, og de lande, der ville med i den, blev mødt med både goder og krav. Ministeren var enig i, at der var menneskerettighedsproblemer flere steder, og han kunne finde mere oplagte lande at nævne end Israel. Man kunne dog ikke længere sige, at Israel var det eneste demokrati i området, da Tunesien netop havde fået Nobels fredspris for at gennemføre demokratiske valg i landet. Det skulle man glæde sig over.

Nikolaj Villumsen var ikke i tvivl om, at der også var store menneskerettighedsproblemer andre lande. To af landene på naboskabslisten udmærkede sig dog ved at lave ulovlige besættelser, nemlig Israel og Marokko. Marokko havde besat Vestsahara, og Enhedslisten havde gentagne gange opfordret til kritik fra EU's side. Israel udmærkede sig ved at have et særligt tæt forhold og en privilegeret handelsaftale med EU, og det forekom ham derfor relevant at fremhæve netop Israel. Hvad havde man tænkt sig at gøre for at sikre en bedre overholdelse af menneskerettigheder i naboskabssamarbejdet?

Udenrigsministeren sagde, at Israel igennem mange år havde været det eneste demokrati i regionen og et land, hvortil Europa historisk set har tætte forbindelser. Fra EU's side stillede man klare krav om oprindelse, og da reglerne ikke var blevet efterlevet i alle lande,

12. Europaudvalgsmøde 11/12-2015

havde man vedtaget en præcisering af dem. Ministeren understregede, at man også stillede krav til EU's venner om at følge reglerne.

5. Irak

– Politisk drøftelse/rådskonklusioner

Rådsmøde 3438 – bilag 1 (samlenotat side 15)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (15) – bilag 184 (udvalgsmødereferat side 168, Syrien senest behandlet i EUU 13/11-15)

EUU alm. del (15) – bilag 94 (udvalgsmødereferat side 21)

Udenrigsministeren: Et vigtigt punkt på dagsordenen bliver en drøftelse af Irak, som jo er en central medspiller i kampen mod ISIL. ISIL har fortsat kontrollen over store dele af landet, selv om de irakiske sikkerhedsstyrker og den kurdiske regionalregerings peshmerga-styrker på det seneste har generobret nogle områder, herunder byerne Baiji og Sinjar. Man må dog forvente, at terrorgruppen også fremadrettet vil forsøge at iværksætte offensiver og terrorangreb.

EU vedtog en regional Irak-Syrien-ISIL-strategi i marts i år, som bl.a. omfatter tiltag, der skal støtte Irak i bekæmpelsen af ISIL. Vi forventer en drøftelse af strategiens udmøntning og prioriteter. Fra dansk side vil vi støtte, at indsatsen i høj grad fokuserer på at bistå Irak. Danmark støtter i lighed med EU og andre medlemslande den irakiske premierminister Haider al-Abadis reformdagsorden. En inklusiv politik i Irak, der tilgodeser alle befolkningsgrupper i landet, er en forudsætning for, at kampen mod ISIL kan vindes. Særlig sunnibefolkningen er vigtig at nå ud til, da det er her, ISIL har sit rekrutteringsgrundlag. Al-Abadi møder desværre modstand fra shiasekteiske kræfter. Jeg forventer, at EU vil erklære sin fortsatte støtte til ham.

Jeg forventer også, at den aktuelle politiske situation i den kurdiske region i Irak vil blive drøftet. Her har uenighed mellem partierne KDP og Gorran påvirket den politiske stabilitet. Uenigheden bunder dels i folkelige protester, som manglende udbetaling af lønninger til offentligt ansatte har udløst, dels i spørgsmålet om mandatet for den kurdiske regionalregerings præsident. Danmark har over for parterne understreget behovet for at finde en snarlig politisk løsning på konflikten - både af hensyn til stabiliteten i regionen og for at sikre et effektivt kurdisk bidrag til kampen mod ISIL.

Endelig vil jeg nævne, at vi i forbindelse med rådsmødet har en uformel frokost med Tyrkiets udenrigsminister. Som I ved, er Tyrkiet en central partner og aktør i håndteringen af situationen i Syrien, Irak og Libyen. Jeg ser frem til denne anledning til at høre om de tyrkiske overvejelser og synspunkter.

Søren Søndergaard kom ind på Irak, fordi landet spillede en stor rolle for hele regionen, og fordi Danmark var ved at blive involveret yderligere i området. I samlenotatet stod der, at der blev gjort meget ud af al-Abadiregeringens reformprogram. Det var muligvis rigtigt, men der stod også, at hans politik mødte stor modstand fra mere sekteriske kræfter. Så hvad var konklusionen? Var der fremskridt i Irak, der gjorde det lettere at inddrage sunni-grupper? Eller skete der det stik modsatte? IS syntes at blive styrket på grund af den irakiske regeringens politik.

Søren Søndergaard henviste til, at han på mødet den 13. november havde rejst sagen om angreb på flygtningelejre og efterfølgende havde stillet et skriftligt spørgsmål til ministeren om dem. Det ville han uden tvivl snart få svar på. Det var forkasteligt, at lejre blev angrebet af personer i irakiske uniformer, der talte farsi – altså iransk – og som slap af sted med at myrde uden retsforfølgelse. Efter angrebene tvangsforflyttede man flygtningene til Camp Liberty-lejren, der blev angrebet med tungt artilleri, efter at myndighederne havde fjernet nogle store plader, der var sat op for at beskytte mod angreb. En masse mennesker var blevet dræbt, men der var stadig ingen undersøgelser. Det var helt uhørt. Han fandt det afgørende at vide, hvad den irakiske regering gjorde – tilsyneladende lukkede den øjnene for, at lejrene blev angrebet flere gange med døde til følge.

Søren Søndergaard sagde, at situation i det kurdiske selvstyreområde også var uklar. I samlenotatet stod der: "Herudover er spørgsmålet om mandatet for den kurdiske regionalregerings præsident fortsat uafklaret". Sådan kunne man da godt udtrykke det, men var det ikke mere rigtigt at sige, at et kup havde fundet sted? Stod det ikke i forfatningen, at præsident Bassani skulle være trådt tilbage? Han havde udelukket flertallet af de kurdiske repræsentanter fra parlamentet. Der var en tæt alliance mellem ham og Tyrkiet, og det måtte da være afgørende, at præsidenten i det område, der havde været stabilt, og et område, som Danmark havde leveret våben til, havde gennemført et kup mod et demokratisk valgt parlament med støtte fra Tyrkiet. Var det ikke en helt afgørende brik i vurderingen af situationen i Irak og i vurderingen af yderligere dansk engagement?

Udenrigsministeren vurderede, at det gik fremad i Irak – dog med små og alt for langsomme skridt. Det havde ministeren tilkendegivet over for den irakiske udenrigsminister, da han mødte ham tidligere på året. Også EU havde givet den holdning til kende. Ministeren syntes, at det var svært at få øje på alternativer til al-Abadi. Han lod til at være den mest progressive, og den der trak det mest samlende spor for de sekteriske spændinger. Hvad lejrene angik, var det et stort problem, at Irak ikke tog hånd om sikkerheden for de mennesker, der var flygtet til landet. Der havde været fælles EU-reaktioner, idet man vurderede, at presset for at få Irak til at ty til handling og gennemføre en tilbundsående undersøgelse ville være stærkest, hvis det blev meldt samlet ud via Den Fælles Udenrigstjeneste. Danmark havde fulgt sagen via EU og UNHCR, der var i gang med at sikre bedre vilkår for lejrenes beboere – herunder også ved at genbosætte uden for Irak. Det var ikke optimalt at genbosætte, fordi Irak ikke formåede at skabe tilstrækkelig sikkerhed i området.

Ministeren svarede endvidere, at det var et problem, at den kurdiske præsident blev siddende, på trods af at forfatningen var brudt. Sagen var bare den, at EU ikke spillede en rolle i den militære kamp mod IS. Det var den globale koalition, der havde førertrøjen på. Drøftelser om et yderligere dansk bidrag skulle diskuteres i Det Udenrigspolitiske Nævn, når man havde et bedre overblik over situationen. Det ændrede ikke ved, at det, der skete i selvstyreprovinsen, også var af afgørende betydning. Regeringen opfordrede til en fredelig løsning, der er i overensstemmelse med den gældende forfatning for det kurdiske selvstyreområde. Det ville også blive taget op på rådsmødet.

Søren Søndergaard sagde, at de stærke kræfter bl.a. var Iran. Det blev gjort tydeligt ved angreb på flygtningelejrene, der tydeligvis havde deres rod i Iran, og Irans indblanding i irakisk politik var velkendt. Man kunne frygte, at man ikke alene lukkede øjnene for det manglende fremskridt i Irak, men også for Irans deltagelse, fordi man håbede, at Iran ville blive en medspiller i kampen mod IS.

Søren Søndergaard var glad for, at ministeren bekræftede rigtigheden af, at præsidenten blev siddende på trods af forfatningens bestemmelser. Men hvorfor var der ikke en skarpere reaktion mod, at KDP som et mindretal i det politiske system i Nordirak havde gennemført et kup? Man skulle måske tro, at Enhedslisten med sine tætte forbindelser til kurderne kunne finde på at sige, at man lukker øjnene for deres venners ageren. Det passede dog ikke ind i partiets politik at glemme menneskerettighederne; det kommer lige tilbage i hovedet på én. Enhedslisten frygtede, at den manglende reaktion på situationen i Nordirak ville være medvirkende til at få det hele til at eksplodere inden for kort tid med millioner af flygtninge fra området til følge. Havde EU kritiseret, at præsidenten blev siddende? Hvis ikke, ville ministeren så tage det op?

Udenrigsministeren syntes, at Iran havde alt for stor indflydelse på Irak. Det ville være rart, hvis Iran kunne finde sin naturlige og positive rolle i regionen, og det ville han tage op, når han skulle besøge landet i starten af januar. Ministeren kendte ikke til detaljerne i angrebene i lejrene, men man havde presset på for at få en uafhængig undersøgelse og for, at Irak i højere grad tog ansvar for sikkerheden i flygtningelejrene i området. Fik han nye oplysninger, ville han naturligvis vende tilbage til sagen.

Ministeren delte Søren Søndergaards opfattelse af, at man absolut ikke skal vende det blinde øje til overtrædelse af menneskerettighederne. Fra dansk side tog man overtrædelse af den irakiske forfatning alvorligt, og det var blevet påtalt på flere møde med involverede parter.

6. Forlængelse af Ruslandssanktioner

– Vedtagelse

Rådsmøde 3438 – bilag 2 (supplerende samlenotat)

Rådsmøde 3400 – bilag 4 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde udenrigsanliggender 22/6-15)

EUU alm. del (13) – bilag 610 (skriftlig forelæggelse (FO) vedr. yderligere sanktioner mod Rusland i lyset af situationen i Ukraine)

Udenrigsministeren: Jeg vil gerne orientere om den forventede forlængelse af EU's økonomiske sanktioner mod Rusland. Der er opnået fuld politisk enighed om at forlænge sanktionerne, men der er endnu ikke klarhed over tidspunktet for selve beslutningen. Det forventes dog at ske i den kommende uge, enten ved udenrigsministermødet mandag den 14. december, miljøministermødet onsdag den 16. december eller ved en såkaldt skriftlig procedure.

Det har nu i et stykke tid stået klart, at Minskimplementeringsaftalen ikke vil kunne gennemføres inden for den oprindelig fastsatte tidsfrist: den 31. december 2015. Et af aftalens centrale elementer – afholdelsen af lokalvalg i de separatistkontrollerede områder af Ukraine – er eksempelvis blevet udskudt til februar og marts 2016. Derudover udestår fortsat andre elementer som fuld adgang til området for OSCE's observatører og humanitære organisationer, fangeudveksling, og at den ukrainske regerings kontrol med den ukrainsk-russiske grænse bliver genoprettet.

Det Europæiske Råd fastlagde i marts 2015 en klar kobling mellem implementeringen af Minskaftalen og sanktionerne mod Rusland. Der har derfor i et stykke tid været bred enighed i EU-kredsen om, at de økonomiske sanktioner mod Rusland, der udløber den 31. januar 2016, må forlænges.

Der er lagt op til en forlængelse af 6 måneders varighed, hvilket betyder, at sanktionerne vil gælde frem til den 31. juli 2016. Danmark bakker fuldt op om beslutningen om en 6 måneders forlængelse. Dermed fastholder vi presset på Rusland, der skal ophøre med at destabilisere det østlige Ukraine og bidrage aktivt til implementering af Minskaftalen. En forlængelse af sanktionerne frem til den 31. juli 2016 giver en passende mulighed for at tage bestik af fremdriften i implementeringen af Minskaftalen.

7. Eventuelt

Udenrigsministeren: Under eventuelt vil jeg gerne nævne, at arbejdet med at udforme en ny strategi for EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik nu for alvor er skudt i gang. Den høje repræsentant skal præsentere strategien for Det Europæiske Råd i juni 2016. I øjeblikket er man inde i en inspirationsfase, hvor den høje repræsentant søger indspil fra en række aktører. Medlemslandene bliver gradvis inddraget mere i denne proces. Fra dansk side vil vi selvsagt også bidrage, og vi vil i samarbejde med DIIS bl.a. arrangere en konference om EU og Arktis i januar 2016.

Over de kommende måneder vil såvel substansen i strategien som processen for Rådets behandling af den blive klarere. Jeg vender tilbage til udvalget her, når vi har et klarere billede af, hvordan strategien tænkes tilrettelagt.

8. Siden sidst

Udenrigsministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 4. Rådsmøde nr. 3439 (almindelige anliggender) den 15. december 2015

Udenrigsministeren orienterede om, at han ville forelægge rådsmødet om almindelige anliggender den 15. december 2015. Han ville kun gennemgå de punkter på dagsordenen, der var af særlig interesse. De øvrige punkter kunne selvfølgelig også drøftes, hvis udvalget ønskede det. Alle punkterne var til orientering.

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 17.-18. december 2015 (udkast til konklusioner)

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3439 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Det Europæiske Råd 17-18/12-15 – bilag 1 (fortroligt) (udkast til kommenteret dagsorden)

Det Europæiske Råd 17-18/12-15 – bilag 2 (udkast til retningslinjer for konklusioner vedr. møde i Det Europæiske Råd 17-18/12-15)

Det Europæiske Råd 17-18/12-15 – bilag 3 (brev - møde i Det Europæiske Råd den 17.-18. december 2015)

Det Europæiske Råd 17-18/12-15 – bilag 4 (fortroligt) (udkast til konklusioner forud for mødet i Det Europæiske Råd 17-18/12-15)

EUU alm. del (156) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (156) – bilag 184 (udvalgsmødereferat side 179, senest behandlet i EUU 13/11-15)

Udenrigsministeren: På vores møde den 15. december vil vi drøfte udkastet til Det Europæiske Råds konklusioner. Der er lagt op til en relativ tung dagsorden på mødet i Det Europæiske Råd den 17.-18. december med en lang række emner.

Migration ventes at blive hovedemnet på mødet. Vi står fortsat over for en enorm udfordring i forhold til de store flygtninge- og migrationsstrømme. Det er vigtigt, at vi fastholder fokus på at finde fælles europæiske løsninger. På mødet i Det Europæiske Råd den 17.-18. december forventer jeg, at stats- og regeringscheferne vil gøre status over implementeringen af de beslutninger, der er truffet som svar på flygtninge- og migrationskrisen, og at man vil fastlægge yderligere retningslinjer i lyset af situationen på jorden.

Forventningen er, at der på mødet vil være fokus på 1) funktionen af hotspots og implementeringen af omfordeling samt tilbagesendelse, 2) styrkelse af beskyttelsen af EU's eksterne grænse og 3) samarbejdet med oprindelseslandene og transitlandene, særlig ved at følge op på Tyrkietopmødet, Vallettatopmødet og arbejdet med Vestbalkanruten.

Kommissionen ventes den 15. december 2015 at præsentere en grænsepakke. De nærmere elementer kendes endnu ikke.

Herudover forventer jeg, at der som opfølgning på terrorangrebene i Paris den 13. november vil være en drøftelse af EU's og medlemslandenes overordnede tiltag på terrorbekæmpelsesområdet. Jeg forventer, at man på mødet i Det Europæiske Råd vil gøre status over implementeringen af erklæringen fra det uformelle møde mellem stats- og regeringscheferne den 12. februar i år om EU's terrorbekæmpelsesindsats og det arbejde, der er gjort siden, og det, der udestår.

Regeringen bakker fuldt op om erklæringen af den 12. februar, ligesom vi er positive over for det videre arbejde med at implementere de tiltag, der er omtalt i erklæringen. Regeringen er overordnet positivt indstillet over for nye tiltag, der skal styrke indsatsen mod terrorisme. Samtidig lægger vi også stor vægt på, at der sker en effektiv implementering og styrkelse af allerede eksisterende tiltag.

Det ventes, at regeringscheferne vil have en drøftelse af de britiske ønsker om en genforhandling af forholdet til EU baseret på den britiske premierminister David Camerons brev af den 10. november. Det er særlig spørgsmålet om det britiske ønske om en 4-årig karensperiode for adgang til visse britiske velfærdsydelser, der forventes at være i centrum. En endelig aftale forventes tidligst at falde på plads på Det Europæiske Råd i februar.

Fra dansk side støtter vi stærkt op om den britiske premierministers bestræbelser på at sikre, at Storbritannien forbliver i EU. Vi vil gøre, hvad vi kan, for at hjælpe med at finde løsninger inden for traktatens rammer, der er til gavn for alle 28 medlemslande.

Formanden for Det Europæiske Råd redegjorde forleden i et brev for status over forhandlingerne med Storbritannien. Det glæder mig, at der er villighed til at finde løsninger på de spørgsmål, som Cameron har taget op, og at der ser ud til at være enighed om retningen.

Det vanskeligste udestående er ifølge Donald Tusks brev spørgsmålet om adgang til visse britiske velfærdsydelser. Regeringen støtter løsninger, der kan medvirke til at sikre, at EU ikke udvikler sig til en social union. Vi deler mange af de britiske synspunkter. Det gælder f.eks. spørgsmålet om børneydelser. De nuværende regler går ganske enkelt for langt, når børn, der er bosat i et andet land, kan få børnepenge på dansk niveau. Det er ikke rimeligt. Derfor arbejder vi på at finde løsninger, der kan tilgodese både Danmark og Storbritannien på det punkt.

For så vidt angår det britiske ønske om en 4-årig karensperiode, har vi svært ved at se, hvordan det skulle være muligt inden for traktatens rammer. Men vi vil selvfølgelig arbejde konstruktivt sammen med Storbritannien for at finde løsninger også på dette spørgsmål, uden at vi dermed skal i gang med en vanskelig traktatændringsproces.

Herudover ventes det, at Det Europæiske Råd vil drøfte den videre udvikling af ØMU'en og i den forbindelse opfordre til, at der nu i Rådet arbejdes videre med de konkrete forslag, som Kommissionen fremlagde den 21. oktober.

Det ventes også, at Det Europæiske Råd vil vedtage konklusioner om den videre udvikling af det europæiske indre marked, herunder det indre marked for varer og tjenesteydelse, det digitale indre marked og kapitalmarkedsunionen. Endelig forventes der tilsvarende konklusioner vedrørende Energiunionen. Både hvad angår det indre marked og Energiunionen, er der tale om dagsordener, som vi fra dansk side mener er forbundet med europæisk merværdi, og som vi derfor varmt støtter.

Søren Søndergaard bad ministeren oplyse, om der var bevilliget 22 mia. kr. til Tyrkiet om året, eller om det var et engangsbeløb. Det var meningen, at en stor del af beløbet skulle bruges på at sørge for, at folk ikke flygter videre fra Tyrkiet, men den manglende respekt for menneskerettigheder i Tyrkiet skabte jo flygtninge i sig selv. Hvad var ministerens og EU's overvejelser om flugtmulighederne for mennesker, der er udsat for diverse overgreb og undertrykkelse i Tyrkiet, når EU bevilliger 22 mia. kr. til at lukke grænserne?

Rasmus Nordqvist spurgte, om hotspottene var kommet op at køre. Forventede ministeren, at man på mødet ville komme til at tale om permanente løsninger på, hvordan man omfordeler – herunder også Dublin+?

Kenneth Kristensen Berth afstod fra at forholde sig til migrationssituationen. Han havde konstateret, at EU ikke håndterede den. Derimod ville han gerne kommentere det mere opmuntrende i, at Storbritannien ønskede en reform af EU. Ministeren havde sagt, at han ville tilgodese både danske og britiske forhold. Det tydede på, at den danske regering var meget villig til at koble sig på de beslutninger, der blev truffet om Storbritannien. Kunne man forestille sig, at Danmark hægtede sig på det britiske ønske om et forbehold for den stadig snævrere union? Og hvad med ønsket om velfærdsydelser?

Udenrigsministeren præciserede, at de 22 mia. kr. ville blive givet til Tyrkiet over en 2-årig periode for at hjælpe landet med at håndtere den enorme mængde flygtninge som følge af den syriske konflikt. Landet havde hidtil selv klaret opgaven, men der var behov for en hjælpende hånd. Aftalen handlede om transitflygtninge, der havde et ønske om at komme videre fra Tyrkiet, og diskussionen om, hvorvidt Tyrkiet kunne regnes for et sikkert land var fortsat aktuel.

I sit svar til Rasmus Nordqvist sagde ministeren, at hotspottene ikke fungerede godt nok. Fra dansk side støttede man den grænsepakke, som Kommissionen forventedes at præsentere i ugen efter. Ministeren vurderede, at den ville have en styrkelse af Frontex som hovedpunkt, idet Frontex skulle blive endnu bedre til at bistå medlemsstater med operative indsatser såvel som viden og ekspertise i deres daglige arbejde ved EU's ydre grænser. Derudover foreslog man en ændring af Schengenrådets grænsekodeks med henblik på dels at sikre systematisk kontrol af alle personer med fri ret til bevægelighed ved de ydre grænser, dels at pålægge alle Schengenlande at gennemføre systematisk udrejsekontrol af tredjelændes statsborgere. Fra dansk side støttede man forslaget, fordi det kunne være med til at modarbejde udenlandske krigere. Ministeren anbefalede, at EU fokuserede på at få de aftalte initiativer til at fungere – herunder hotspot – frem for at finde på nye.

Til Kenneth Kristensen Berth sagde ministeren, at han ville undlade at kommentere, at Storbritannien gerne ville bevare retten til en tilvalgsordning inden for retlige og indre anliggender. Nogle ønsker var Danmark og Storbritannien enige om, og andre lande tilsluttede sig også visse ønsker. I 2013 havde en række lande taget spørgsmålet om velfærdsydelser op i et brev til Kommissionen. Kommissionen havde tilkendegivet, at forordning 883/2004 var til revision og dermed også spørgsmålet om, hvilke krav medlemslandene kan stille. Ministeren forventede ikke en umiddelbar traktatændring, og det gjorde briterne heller ikke. Det var selvfølgelig i Danmarks interesse at bakke op om de initiativer, der blev fremlagt for at sikre, at ikkeeurolandes interesser varetages lige så godt som eurolandes. I spørgsmålet om en stadig snævrere union mindede ministeren om, at Det Europæiske Råd i 2014 havde konkluderet, at begrebet en stadig snævrere union åbner mulighed for forskellige veje til integration for forskellige lande. De lande, der ønsker at give los for integration, kan fortsætte fremad, mens et ønske hos dem, der ikke ønsker en yderligere udbygning, respekteres. Der var altså taget stilling til spørgsmålet.

Søren Søndergaard sagde, at man på det sidste udvalgsmøde inden jul havde behandlet bevillingen af de 22 mia. kr. over 2 år – herunder den betydelige danske del. Det fremgik klart, at en del af pengene gik til styrkelse af grænsekontrollen og til at forhindre, at folk forlader Tyrkiet. På dagens møde fik man så at vide, at menneskerettighedssituationen i Tyrkiet var stærkt forværret. Det gav flere flygtninge fra Tyrkiet, det var logisk. Det var vel ingen mere oplagt asylgrund, end at journalister bliver fængslet for at skrive deres vurderinger i en avis. Hvordan ville man sikre sig, at de penge, man gav til en øget grænsekontrol, ikke blev brugt til at forhindre folk, der har ret til asyl, fordi de bliver forfulgt i Tyrkiet, i at søge asyl? Hvad gjorde man for at hjælpe de mennesker?

Det var muligt, at ministeren ikke kunne svare på stående fod, men det var nødvendigt at følge op på spørgsmålet. Ellers gav man Tyrkiet 22 mia. kr. til bl.a. at kunne undertrykke folk i deres eget land uden konsekvenser og uden, at disse mennesker havde mulighed for at flygte.

Nikolaj Villumsen sagde, at Tyrkiet havde modtaget 2,2 millioner flygtninge, men at kun 200.000 af dem befandt sig lejre, velorganiserede lejre. Enhedslisten havde længe gjort opmærksom på det problem, men Tyrkiet havde hele vejen igennem afvist at få støtte fra FN. Nu sagde Tyrkiet pludselig, at de ikke kunne håndtere situation selv, og dermed fik de 22 mia. kr., hvoraf nogle af dem skulle bruges på grænsekontrol. Var det velovervejet? Burde EU ikke undgå at lade sig afpresse af en relativt despotisk regering?

Rasmus Nordqvist var enig i, at det var fornuftigt at få diverse initiativer op at køre, før man satte nye i søen. Men måske hang tingene sammen, for hvordan kunne man få sat gang i de midlertidige tiltag uden også at se længere frem i tiden og skabe mere permanente løsninger en flygningestrøm, der ikke så ud til at være aftagende? Ministeren talte meget om styrkelsen af Frontex, men skulle man ikke primært sørge for, at personer, der krydsede grænsen til i Tyrkiet, blev behandlet godt og blev ordentligt omfordelt? Man tog nu nogle skridt i forhold til Tyrkiet, men det ville ikke stoppe strømmen. Troede ministeren,

at man ville se mere på permanente løsninger, eller ville man fortsætte med at tale om midlertidig omfordeling?

Morten Løkkegaard bad ministeren uddybe de betingelser, der var knyttet til de 22 mia. kr. Pengene blev, så vidt han forstod, først udbetalt, når man begyndte at se nogle resultater.

Udenrigsministeren mindede om, at spørgsmålet om de 22 mia. kr. havde været forelagt Europaudvalget af finansministeren, men han ville forsøge at svare så godt som muligt. Pengene var ikke en blankocheck, men blev givet ud fra et noget for noget-princip. Det var krav om, at Tyrkiet i højere grad skulle leve op til handlingsplanen og til præmisserne i erklæringen fra topmødet mellem Tyrkiet og EU. Pengene skulle gå til humanitær bistand, til assistance til flygtninge og til de lokale og nationale myndigheder i deres håndtering af flygtningestrømmen.

Til Nikolaj Villumsen sagde ministeren, at aftalen med Tyrkiet var velovervejet. Man kunne altid fundere over, hvorvidt Tyrkiet i for lang tid troede, at de selv kunne klare problemet. Andre lande havde også ment, at de selv kunne klare situationen, indtil den pludselig voksede dem over ørene og de fik brug for en hjælpende hånd. Der var knyttet nogle betingelser til hjælpen til Tyrkiet.

Udenrigsministeren svarede Rasmus Nordqvist, at man med flygtningekrisen diskuterede sammenhængende problemer. Hvilket skulle man løse først? Lavede man hotspot uden en velfungerende omfordeling, endte man selv med alle problemerne. Lavede man ikke hotspot, kunne det være ligegyldigt med en omfordeling, for den gav sig selv op igennem Europa. Regeringen havde afsat yderligere 750 mio. kr. til håndteringen af migrations- og flygtningeproblemerne, og de penge skulle også gå til Italiens og Grækenlands etablering af hotspot. Det kunne være rart med en længere debat om, hvad man gjorde akut og på den kortsigtede og langsigtede bane. Akut forsøgte man at håndtere de flygtninge, der kom til Europas grænser og rejste op igennem Europa. Den midlertidige håndtering gik på at sikre, at man i nærområderne havde flygtningelejre, der tog imod flygtningene på en værdig måde: mad, rettigheder, uddannelsesmuligheder til børnene, kort sagt et samfund, hvorfra flygtningene kunne vende tilbage til de områder, de flygtede fra. På den lange bane kiggede man på, hvad man skulle gøre for at stoppe årsagerne til migration. Regeringen havde i sin finanslov afsat penge til at bekæmpe disse årsager og havde valgt at opjustere indsatsen i de lande, hvor migranterne og flygtningene kom fra. Til gengæld havde man valgt at nedprioritere andre steder.

Ministeren sagde endvidere, at meget desværre tydede på, at flygtninge i lejre skulle opholde sig der længe, så regeringen overvejede, hvordan den bedre kunne samtænke hele situationen. Man var i gang med at forberede en udenrigspolitisk strategi i lyset af de nye verdensmål og på baggrund af det humanitære og det langsigtede udviklingsarbejde.

Rasmus Nordqvist kvitterede for ministerens udsagn om, at der var behov for akutte, midlertidige og langsigtede indsatser og for ønsket om en debat om, hvordan man kunne løse problemerne i fællesskab. Han beklagede regeringens store besparelser inden for udviklingsarbejde, for det ville desværre komme til at betyde flere akutte flygtningesituationer.

Nikolaj Villumsen gik ud fra, at kravene til Tyrkiet også indebar et stop i tilstrømningen af flygtninge over Det Ægæiske Hav. Men hvad ville EU gøre for at sikre, at asylansøgere fra Tyrkiet – som f.eks. journalister, der bliver fængslet for at være kritiske over for den tyrkiske regering – kunne nå frem til Europa for at søge politisk asyl? Der kunne jo ikke være tvivl om, at de havde begrundet ret til asyl i Europa.

Udenrigsministeren var til dels enig med Rasmus Nordqvist, men understregede, at han kunne stå fuldt inde for den danske udviklingsbistand. Danmark var stadig blandt et af bare fem lande i verden, der levede op til den fælles målsætning om, at udviklingsbistanden skulle udgøre 0,7 pct. af BNI. Aftalen med Tyrkiet handlede om transitflygtninge fra tredje-lande gennem Tyrkiet. Der kom flygtninge fra Syrien og mange flygtninge eller migranter fra både Pakistan og Afghanistan via Tyrkiet, og man var interesseret i, at den strøm blev kontrolleret bedre.

2. Interinstitutionel aftale om bedre regulering (IIA)

– *Politisk enighed*

KOM (2015) 0216

Rådsmøde 3439 – bilag 1 (samlenotat side 5)

EUU alm. del (141) – bilag 475 (fortroligt) (positionsrapport til brug for udarbejdelse af Rådets ønsker til indholdet af aftale)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (15) – bilag 184 (udvalgsmødereferat side 183, senest behandlet i EUU - ingen omtale)

EUU alm. del (15) – bilag 94 (udvalgsmødereferat side 11 FO, forhandlingsoplæg forelagt i EUU 9/10-15)

Udenrigsministeren: På det kommende rådsmøde er den interinstitutionelle aftale om bedre regulering, også kaldet IIA'en, igen på dagsordenen. Det er en sag, som vi har drøftet her i udvalget af flere omgange.

Det er formandskabets forhåbning, at man kan opnå politisk enighed om aftalen på mødet. Aftalen skal erstatte den eksisterende IIA om bedre lovgivning fra 2003. Fokus har været på at forbedre lovgivningen og gøre den mindre byrdefuld for erhvervslivet – uden at gå på kompromis med beskyttelsen af borgerne.

Rådet har forhandlet en aftale med Kommissionen og Europa-Parlamentet på plads, som betyder, at Rådet bliver tidligere involveret i Kommissionens udarbejdelse af det årlige arbejdsprogram. Det har vi støttet fra dansk side. Aftalen betyder også, at Kommissionen

konsekvent inden vedtagelsen af en delegeret retsakt skal indsamle al nødvendig ekspertviden – både gennem høring af eksperter fra medlemslandene samt offentlige høringer. Dertil kommer, at man inden udgangen af 2017 vil oprette et register over delegerede retsakter, hvilket vil øge gennemsigtigheden af lovgivningen. Registeret og inddragelse af eksperter fra medlemslandene er noget, vi fra dansk side har kæmpet hårdt for de seneste år. Derfor er det meget positivt, at der nu er enighed om dette.

Jeg forventer, at man med aftalen vil sætte ny standard for EU-lovgivningen, hvor institutionerne arbejder tættere sammen med øget fokus på gennemsigtighed og effektivitet. Det skal være simplet at lovgive i EU og simplet at implementere i medlemslandene. Vi vil fra dansk side gøre vores til, at man opnår politisk enighed på mødet.

Søren Søndergaard havde forstået på ministeren, at der var enighed med Europa-Parlamentet om IIA'en, men i samlenotatet stod der, at der ikke var en udtalelse fra Parlamentet, og at mandatet fra formandskonferencen var hemmeligt. Betød det, at der var sket noget siden da?

Udenrigsministeren svarede, at der var enighed om IIA'en, men at aftalen skulle bekræftes i Europa-Parlamentet. Han håbede, at det ville ske hurtigt.

3. Præsentation af prioriteterne for Hollands, Slovakiets og Maltas trioformandskab

– Præsentation

Rådsmøde 3439 – bilag 1 (samlenotat side 10)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Det europæiske semester: den årlige vækstundersøgelse, varslingsrapporten m.v.

– *Præsentation*

KOM (2015) 0691, KOM (2015) 0701, KOM (2015) 0700, KOM (2015) 0690, KOM (2015) 0692

Rådsmøde 3439 – bilag 1 (samlenotat side 12)

KOM (2015) 0690 – bilag 1 (regeringens notat om det europæiske semester og den årlige vækstundersøgelse 2016)

EU-note (15) – E 14 (note af 4/12-15 fra den økonomiske konsulent om Kommissionens årlige vækstundersøgelse og rapport om varslingsmekanismen)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (12) – bilag 473 (beretning afgivet 21/6-13 om Folketingets behandling af det europæiske semester)

EUU alm. del (141) – bilag 435 (udvalgsmødereferat side 574, senest behandlet i EUU 6/2-15)

Udenrigsministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Udvidelsen og processen med stabilisering og association

– *Politisk drøftelse/rådskonklusioner*

KOM (2015) 0611

Rådsmøde 3439 – bilag 1 (samlenotat side 17)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: På rådsmødet skal vi som altid i december drøfte EU's udvidelse. Rådet ventes at drøfte status og vedtage rådskonklusioner med udgangspunkt i den årlige udvidelsespakke, der blev præsenteret den 10. november i år.

Kommissionens strategi for sin 5-årige periode har fokus på at genbekræfte de såkaldte fundamentals (fundamentale betingelser), som vil være afgørende i optagelsesforhandlingerne: retsstatsprincipper og grundlæggende rettigheder, økonomisk styring og reformer af den offentlige sektor. Vi finder denne tilgang nyttig og saglig, og rapporterne om de enkelte lande har generelt været af en god kvalitet og har givet indblik i disse fokusområder.

Regeringens generelle holdning til EU's udvidelsesproces er, at vi støtter EU's forhandlingstilgang og lægger vægt på de grundlæggende principper om konditionalitet og egne meritter. Danmark mener stadig, at der generelt bør lægges mindre vægt på enkelte medlemsstaters bilaterale udeståender med udvidelseslandene, som ofte fylder uhensigtsmæssigt meget i forhold til de grundlæggende og generelle fokusområder. Vi støtter også, at retsstatskapitlerne (kapitel 23 og 24) tages op tidligt i forhandlingerne med kandidatlandene, da dette giver en mere grundig proces på de centrale emner. Vi støtter endvidere, at EU agerer troværdigt og står ved sine forpligtelser over for kandidatlande og lande med et europæisk perspektiv.

Det er ikke forventningen, at der vil blive truffet nogen store beslutninger om udvidelsen i denne ombæring såsom tildeling af kandidatstatus eller indledning af optagelsesforhandlinger.

Søren Søndergaard henviste til, at regeringen i samlenotatet gjorde opmærksom på den klare kritik af Tyrkiet, idet den henviste til Kommissionens landerapport. Den konkluderede, at der var en "forværring af forsamlings- og ytringsfriheden og mediernes vilkår; sammenbrud af fredsforhandlinger med det kurdiske mindretal og en forværret sikkerhedssituation; politisk indblanding i politi- og retsvæsenet og et generelt nedsat reformtempo". Taget den dårlige situation i landet i betragtning undrede Søren Søndergaard sig over, at ministeren var enig i, at man skulle åbne flere kapitler i forhandlingerne om optagelse af Tyrkiet i EU. Det var muligvis et skridt i den rigtige retning, men det var i hvert fald ikke tilstrækkeligt.

Kenneth Kristensen Berth sagde, at det virkede besynderligt at åbne yderligere kapitler i forhandlingerne med Tyrkiet, når kritikken af landet var så sønderlemmende. Heldigvis blev flere kapitler blokeret af Cypern, men kunne man virkelig afpresse sig til at få åbnet nye

kapitler med henblik på EU-optagelse? Man kunne få indtryk af, at de 22 mia. kr. til Tyrkiet og åbningen af kapitler indgik som en slags betaling for, at der kommer færre migranter til Europa fra Tyrkiet. Kunne mord på folk, der er uenige med den tyrkiske regering, og anholdelser af redaktører på aviser, der skriver ufordelagtige ting om regeringen, accepteres fra et ansøgerland? Var ministeren ikke enig i, at når et ansøgerland bliver et medlemsland, kan man ikke sanktionere over for det ud over Lissabontraktatens bestemmelser? Det var problematisk, at man belønnede et ansøgerland for krænkelse af menneskerettighederne, hvorimod andre lande, der bevægede sig i den rigtige retning, ikke fik nogen belønning.

Udenrigsministeren var enig i, at menneskerettighedssituationen i Tyrkiet var blevet forværret og var klart utilfredsstillende. Landerapporten for Tyrkiet var meget kritisk på en række punkter og fremhævede, at der var sket en forværring af forsamlings- og ytringsfriheden og mediernes vilkår – ikke mindst i forbindelse med parlamentsvalgene i juni og i november. Man måtte også tage den politiske indblanding i politi- og retsvæsenet op. Ministeren mente dog modsat Søren Søndergaard og Kenneth Kristensen Berth, at det var glimrende at åbne kapitel 23 og 24, fordi EU i den forbindelse skulle have en grundig snak med Tyrkiet om, hvad der skete på menneskerettighedsområdet. Tyrkiet ville være nødt til at lytte til EU's kritik, og det var afgørende, at EU's standarder for menneskerettigheder blev opretholdt. Det eksisterende Tyrkiet ville ikke have mulighed for at blive medlem af EU, så man var nødt til at gøre op med sig selv, hvordan landet kunne leve op til kravene i kapitel 23 og 24.

Ministeren var ikke enig i, at der var tale om afpresning. EU havde ønsket en tættere dialog med Tyrkiet på forskellige områder, og Tyrkiet havde et ønske om, at nogle kapitler blev åbnet. Det var glimrende at åbne for den kritiske dialog med Tyrkiet. Det drejede sig om at finde en måde, hvorpå Tyrkiet kunne hæve sine standarder og EU bevare sine.

Søren Søndergaard havde bevidst undladt at tage stilling til, om det var klogt at åbne flere kapitler i optagelsesprocessen med Tyrkiet – det var muligt, at man kunne bruge kapitel 23 og 24 til at adressere problemerne i landet.

Nikolaj Villumsen var enig i, at det var vigtigt for EU at fremføre kritik i dialogen med Tyrkiet. Problemet var bare, at det ikke var sket. Han havde fungeret som førvalgobservatør i Tyrkiet, da EU besluttede at droppe offentliggørelsen af den årlige rapport og udskyde den til efter det tyrkiske parlamentsvalg, fordi man vidste, at den indeholdt kritik af den tyrkiske regerings manglende respekt for menneskerettigheder og demokrati. At offentliggørelsen blev udskudt, var en kæmpe fordel for partiet AKP og for præsident Erdogan, der fik en stor sejr ved valget. Hvad ville ministeren gøre for at sikre regelmæssigheden i rapportens offentliggørelse?

Morten Løkkegaard følte sig provokeret af, at det skulle være et problem, at EU i samarbejde med Tyrkiet forsøgte at finde en løsning på flygtningesituationen. Venstre var enig i, at det gik i den forkerte retning for demokratiet og menneskerettighederne i Tyrkiet, men koblingen til, at de 22 mia. kr. skulle være et problem, fandt han mærkværdig.

Udenrigsministeren understregede, at Kommissionens landerapport ikke kun handlede om Tyrkiet, og at det var Kommissionen alene, der valgte timingen. Han håbede, at Kommissionen ville fremlægge fremtidige rapporter til sædvanlig tid, og ikke, når det var belejligt – kritik kom nemlig sjældent belejligt. Ideen med rapporten var både at rose og at kritisere der, hvor der var behov for det.

6. Eventuelt

Udenrigsministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

Udenrigsministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 5. Rådsmøde nr. 3440 (udenrigsanliggender – handel (i margen af WTO-ministerkonference)) den 15. december 2015

1. WTO: Forberedelse af den 10. ministerkonference i Nairobi

– *Politisk drøftelse/Rådskonklusioner/(Evt.) vedtagelse*

Rådsmøde 3440 – bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (15) – bilag 181 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (142) – bilag 23 (udvalgsmødereferat side 867, behandlet i EUU 30/4-15)

EUU alm. del (072) – bilag 321 (udvalgsmødereferat side 1096 FO, forhandlingsoplæg forelagt 13/6-08)

Udenrigsministeren ønskede at forelægge dagsordenen for det stående rådsmøde vedrørende udenrigsanliggender, handel, der ville finde sted i forbindelse med WTO's 10. ministerkonference (MC10) i Nairobi fra den 15. til den 18. december. Punktet var til orientering.

Udenrigsministeren: MC10 afslutter et år med vigtige internationale begivenheder med vedtagelsen af bl.a. FN's bæredygtigheds mål i New York, den internationale konference om udviklingsfinansiering i Addis Ababa og senest klimakonferencen i Paris. Ministerkonferencen er efter min mening - trods udsigten til begrænsede resultater - også en af de væsentlig internationale begivenheder.

For det første markerer konferencen 20-året for WTO's oprettelse. WTO har siden oprettelsen i 1995 ganske succesfuldt fastsat og håndhævet spillereglerne for global handel og været med til at begrænse nye protektionistiske tiltag – selv i svære tider som under finanskrisen. I 2013 opnåede man også et vigtigt resultat, da WTO indgik en handelslettelsesaftale på Bali. Samtidig er det multilaterale handelssystemets globale rækkevidde siden 1995 udvidet kraftigt med blandt andre Kina, Rusland og en lang række mindst udviklede landes optagelse. I Nairobi fortsætter vi ad det spor, og Afghanistan og Liberia optages i denne omgang. Kasakhstan blev optaget i efteråret 2015.

For det andet løber WTO's ministerkonference for første gang af stablen i Afrika. Det afspejler udviklingslandenes stigende indflydelse i det globale handelssystem. Det har gennem mange år været en central dansk prioritet at få særlig de mindst udviklede lande bedre integreret i den globale handel. At udviklingslandene fylder stadig mere – også i WTO – på baggrund af en udvikling, der har løftet millioner og atter millioner ud af fattigdom, er ubetinget positivt, selv om det som bekendt også kan udgøre en forhandlingsmæssig udfordring.

For det tredje betyder dødvandet i Dohaudviklingsrunden på snart femtende år, at vi ikke kan fortsætte i samme rille. Hvis vi ønsker et fortsat stærkt og tilpasningsdygtigt multilateralt handelssystem, skal WTO være i stand til at håndtere nye handelspolitiske problemstillinger. Jeg kan nævne digital handel, konkurrence, investeringer og globale værdikæder som eksempler på vigtige emner, der presser sig på. WTO's fremtidige forhandlingstilgang vil

derfor i Nairobi være genstand for drøftelser i lyset af manglende fremdrift i Dohasporet. Dermed kan konferencen blive ganske definerende for WTO, når vi ser fremad.

Med det som bagtæppe forventes Rådet i Nairobi løbende at drøfte status og EU's forhandlingsposition under MC10. Hvis der opnås enighed om en aftale på konferencen, vil Rådet vedtage en beslutning om, at EU kan tilslutte sig den opnåede konsensus i WTO-kredsen. Der ventes også vedtaget rådskonklusioner ved starten og slutningen af MC10.

Når det kommer til forhandlingssituationen i WTO, har jeg kun lidt at tilføje til det, jeg forelagde udvalget på seneste møde. Desværre ikke meget nyt i positiv retning. Der er ikke udsigt til en samlet aftale, der kan afslutte Doharunden på MC10. Samtidig har forhandlingerne om en mindre delaftale også vist sig vanskelige.

Der forhandles fortsat om de tre elementer, jeg redegjorde for sidste gang:

- 1) begrænsninger på markedsforvridende eksportkonkurrenceinstrumenter på landbrugsområdet,
- 2) resultater for de mindst udviklede lande og særlig og differentieret behandling af udviklingslandene og
- 3) muligvis initiativer på transparensområdet, hvor der dog på nuværende tidspunkt ikke er udsigt til et resultat.

Siden min seneste forelæggelse af rådsmødet (udenrigsanliggender – handel) den 27. november 2015 har EU sammen med Brasilien og fem andre lande fremlagt et fælles forslag om eksportkonkurrence, der tager afsæt i forhandlingsteksten fra 2008.

Forslaget omfatter parallel eliminering eller begrænsning på alle fire søjler af eksportkonkurrenceinstrumenter på landbrugsområdet. Det vil sige: udfasning af eksportsubsidier; begrænsninger på eksportkreditordninger, begrænsning af markedsforvridende international fødevarebistand i naturalier og regulering af statsejede landbrugseksportvirksomheder.

Forslaget tager hensyn til udviklingslandene ved bl.a. at tilbyde længere frister for udfasning og implementering. Samtidig forsøger det at imødekomme amerikanske og andres bekymringer ved at bløde lidt op på begrænsningerne på eksportkreditområdet. Hvis forslaget kommer i hus, vil der være tale om et ganske substantielt resultat. Fra dansk side har vi også bakket stærkt op om det fælles forslag. Det vil også gavne dansk landbrug, da EU kun i begrænset udstrækning benytter sig af eksportkonkurrenceinstrumenter. Omvendt støtter bl.a. USA, Norge, Canada og Schweiz i højere grad deres landbrugssektor gennem eksportstøtte. Men forslaget vil ikke kun gavne EU's landbrug. Især udviklingslandene, der ikke er i stand til at finansiere den type støtte, vil få gavn af forslaget. Det er dog fortsat usikkert, om der kan opnås et resultat. USA har klart tilkendegivet, at man ønsker delene vedrørende eksportkreditter helt ud.

Forhandlingerne på udviklingsområdet har også vist sig ganske vanskelige. Det drejer sig bl.a. om at præcisere og afklare eksisterende WTO-bestemmelser fra tidligere ministerkonferencer om at tilgodese de mindst udviklede lande i forhold til toldfri og kvotefri markedsadgang, særlig gunstige oprindelsesregler og undtagelser fra WTO's generelle forpligtigelser på tjenesteydelsesområdet. EU står generelt godt i forhandlingerne, idet man bl.a. allerede yder toldfri og kvotefri markedsadgang for de mindst udviklede lande. Men ambitionsniveauet er desværre heller ikke længere så højt, som Danmark og EU kunne ønske det. Så meget desto vigtigere er det, at der udgår et signal fra Nairobi om, at WTO-medlemmer fortsat forpligter sig til at yde handelsrelateret bistand.

Endelig er der håb om, at ministerkonferencen kan notere sig fremskridt i forhold til to såkaldte plurilaterale aftaler mellem en kreds af WTO-lande. Det gælder den udvidede informationsteknologi-aftale (ITA) og aftalen om liberalisering af handel med grønne varer (EGA). Jeg redegjorde for forhandlingerne om en aftale om grøn handel på seneste møde. Der er opnået gode fremskridt, men det tyder alligevel ikke på, at man som håbet når helt i mål med en rammeaftale som håbet.

Jeg vil her til sidst understrege, at regeringen under MC10 vil arbejde for, at EU fortsætter sit aktive og konstruktive engagement for at sikre det bedst mulige og mest substantielle resultat i Nairobi. Det gælder ikke mindst et meningsfuldt resultat for de mindst udviklede lande. Det står dog desværre helt klart, at WTO gennem Dohaforhandlingsrammen ikke har været i stand til levere markante forhandlingsresultater og ny global handelsliberalisering. Derfor er det mig også magtpåliggende, at MC10 ikke ender med at låse os fast i "business as usual". Vi kan ikke fortsætte i samme rille efter 15 år. Jeg mener, vi bør være klar til at se på nye måder at forhandle på og på de nye emner, der presser sig på. Kun ved at forny sig, kan WTO følge med udviklingen. Vi svigter det multilaterale handelssystem, hvis vi ikke drager de fornødne konsekvenser af stilstanden i Doharunden og af de store skift i den globale økonomiske orden, der viser sig i disse år. Vi har stadig brug for et stærkt og levende WTO – også et WTO, der forny sig.

Rasmus Nordqvist var enig med ministeren i, at det gjaldt om at forny processen i WTO. Han henviste til den lækkede EGA-liste (Environmental Goods Agreement) med 665 varer, hvoraf 140 af dem var grønne varer, hvis man var lidt flink. 120 af listens varer gjorde decideret skade på miljøet. Havde der været mere snak om den liste? Og om den ad hoc-vurdering af nye grønne varer, der skulle med? Det ville være fantastisk med en liberalisering af de egentlige grønne varer, men når både gasturbiner og atomreaktorer var på listen, kunne han godt være bekymret for, hvilket miljøregnskab man ville få ud af det i sidste ende.

Morten Løkkegaard var også optaget af, hvordan man kunne få WTO-forhandlingerne tilbage på sporet, eller om man overhovedet kunne regne med det spor. Kunne ministeren give et bud på, hvilke nye metoder man kunne tage i brug for at skabe en udvikling i forhandlingerne? Og indgik bilaterale aftaler med enkeltlande i overvejelserne? Det bilaterale spor havde vist sig at have sin berettigelse, men havde det medført nogle strategiske overvejelser i WTO-regi?

Udenrigsministeren ville gerne selv have skrevet listen, eller det kunne have været godt at lave en i Nordisk Råd-regi, men det var en forhandlet liste. Det betød, at ønskede man noget med på listen, blev man mødt med krav om at acceptere, at andre varer blev skrevet på. Man forhandlede fortsat om, hvad listen skulle indeholde, og fra dansk side ønskede man, at den blev så entydigt grøn som muligt, og at varer, der reelt var målrettet grøn omstilling og grøn energi, kom med.

Til Morten Løkkegaard sagde ministeren, at det først og fremmest ville være hensigtsmæssigt, hvis WTO afspejlede den markante ændring, der havde været i spillernes størrelse og vægtning siden Doharundens start. Indien og Kina skulle ikke behandles som Uganda og Haiti.

Man burde også genoverveje på princippet om, at intet er aftalt, før alt er aftalt. Det princip betød nemlig, at det mindste land kunne blokere gennemførelsen af en masse gode tiltag. Tanken var, at princippet skulle have medvirket til at presse landene til at acceptere de gode elementer og fjerne særstandpunkter, men det havde vist sig ikke at medføre en god udvikling. Man kunne vælge at bevare helhedsprincippet inden for en mindre del af forhandlingerne for at gøre det nemmere at opnå resultater.

Ministeren havde helst set, at man kunne fortsætte det meget aktive multilaterale spor, fordi det ville være til gavn for alle. Disse bilaterale aftaler var langt hen ad vejen en reaktion på, at man ikke var lykkedes med det multilaterale spor, og fik man ikke lavet en reform af WTO, der var stærk nok, var man nødt til at fortsætte med de bilaterale forhandlinger. Det var altså ikke en enten-eller, men en både-og-strategi, hvor man prøvede at presse på mest muligt på begge spor.

Rasmus Nordqvist var sikker på, at selv en Venstreminister kunne skrive en bedre grøn liste end den eksisterende. Det var godt, at der fortsat blev arbejdet på den. Kunne ministeren sige noget om, hvorvidt man ville smide EU's eksportsubsidier til landbruget over bord for på den måde at skubbe på for en multilateral løsning inden for frihandel? De eksisterede jo stadig, om end de ikke var så betydelige som i USA.

Formanden stillede spørgsmålstejn ved, om der overhovedet var noget tilbage, som EU kunne give af. EU havde jo igennem mange år lavet reformer, og der var stadig områder, hvor der var mulighed for at give eksportstøtte, men det var ikke noget, man brugte. Det var forbeholdt krisestyringsinstrumenter etc.

Udenrigsministeren sagde, at det eneste EU havde, var en formel mulighed for at genindføre støtten. Den mulighed ville man fraskrive sig i WTO. Man skulle huske på, at det var nemmere for EU end for USA at indgå en aftale, fordi EU var gået i forvejen. Han ville ikke gøre sig klog på det forhandlingstaktiske spil og på, om det havde været klogere at have noget at give af. EU forhandlede handelspolitik i fællesskab på godt og på ondt. Det var godt, fordi det gav en større kraft, større lydhørhed og bedre aftaler og dårligt, fordi man i EU ikke ser ens på alle perspektiver af handel.

Rasmus Nordqvist tilføjede, at der stadig var spørgsmålet om EU's landbrugs- og handelspolitik. På nogle punkter fulgtes strategien for frihandel og landbrugspolitik ikke ad. Påtænkte man en revidering? Det hele hang sammen, og der var trods alt en vis landbrugsstøtte i EU, når man talte handel.

Udenrigsministeren sagde, at EU igennem de seneste år var trådt ud af sin bad guy-rolle. Alt det handelsmæssigt grimme var blevet omlagt og afskaffet igennem handelspolitiske reformer. Der eksisterede ganske vist stadig landbrugsstøtte i EU, men den var ikke handelsforvridende som tidligere. Ministeren håbede på en afskaffelse af landbrugsstøtten i EU, hvis blot den ikke blev gjort national igen, for så ville den være yderst skadelig. Inden for ministerens eget ressort var der ikke meget at ændre og forbedre; tilbage var det, der lå hos miljø- og fødevareministeren om EU's interne landbrugsstøtte. Der var plads til forbedring der, men inden for det handels- og eksportmæssige var der ikke mere at give af, og man havde fjernet det, der skadede de mindst udviklede lande.

2. Eventuelt

Udenrigsministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Siden sidst

Udenrigsministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

L Punkt 6. Oplæg ved Folketingets økonomiske konsulent om det nationale semester og EU's og Danmarks økonomi

KOM (2015) 0691, KOM (2015) 0690

KOM (2015) 0690 – bilag 1 (regeringens notat om det europæiske semester og den årlige vækstundersøgelse 2016)

EU-note (15) – E 14 (note af 4/12-15 fra den økonomiske konsulent om Kommissionens årlige vækstundersøgelse og rapport om varslingsmekanismen)

EUU alm. del (12) – bilag 473 (beretning afgivet 21/6-13 om Folketingets behandling af det europæiske semester)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

L Punkt 7. Samråd med finansministeren om Kommissionens vækstanalyse for 2016
(enslydende spørgsmål er også stillet på FIU alm. del - samrådsspørgsmål I) (holdes fælles med FIU) (starter kl. 13.00)

KOM (2015) 0691, KOM (2015) 0690

EUU alm. del (15) – samrådsspørgsmål F

KOM (2015) 0690 – bilag 1 (regeringens notat om det europæiske semester og den årlige vækstundersøgelse 2016)

EU-note (15) – E 14 (note af 4/12-15 fra den økonomiske konsulent om Kommissionens årlige vækstundersøgelse og rapport om varslingsmekanismen)

EUU alm. del (12) – bilag 473 (beretning afgivet 21/6-13 om Folketingets behandling af det europæiske semester)

Samrådsspørgsmål F og I

”Ministeren bedes redegøre for Kommissionens vækstanalyse for 2016 samt Kommissionens rapport om varslingsmekanismen 2016, herunder de forhold der særligt gælder for Danmark.”

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

Punkt 8. Samlet evaluering af Europaudvalgets rolle og aktiviteter i valgkampen forud for folkeafstemningen om retsforbeholdet den 3/12-15

EUU alm. del (15) – bilag 186 (oversigt over Europaudvalgets aktiviteter i forbindelse med afstemningen om retsforbeholdet)

EU-note (15) – E 15 (EU-note af 9/12-15 om Folketingets behandling af parallelaftaler)

Formanden nævnte, at det var første gang, udvalget mødtes efter afstemningen. Hun syntes, det var vigtigt at diskutere de tre afholdte arrangementer i den forbindelse: det lukkede ekspertmøde, der primært var henvendt til MF'er, og hvor man kunne få lov til at stille alle de spørgsmål, man havde, folkehøringen i Aarhus, og forsøget på at lave en senatshøring i Landstingssalen. Udvalget havde tidligere talt om, at der var for lidt tid til at udsørge oplægsholderne, men at man havde ambitioner om at gøre tingene på en ny og interessant måde.

Det andet omdelte materiale handlede om, at formanden havde bedt om at blive involveret tidligere i forbindelse med anmodninger om parallelaftaler. Man skulle på et tidspunkt finde ud af en proces for det.

Morten Løkkegaard spurgte, hvornår papirerne var kommet.

Formanden oplyste, at det var bilag 186 og EU-note E15, og de var kommet om onsdagen.

Der havde også været nogle drøftelser i randen af valgkampen om fagudvalgenes involvering i Europaudvalgets arbejde, hvilket der havde været arbejdet på i alle de mange år, hun havde siddet i Folketinget. Man har set på, om man kunne gøre det bedre. Nogle udvalg er meget EU-tunge og har derfor nogle fuldstændig klare rutiner. Andre udvalg er mindre involverede, men Folketinget arbejder på at få alle udvalg involveret i EU-sagerne i så høj grad som muligt.

Hun havde selv i løbet af valgkampen været forundret over de kolleger – folketingsmedlemmer, medlemmer af Europaudvalget – som havde sagt til offentligheden, at Europaudvalget skalter og valter med beslutningerne. Det var et stort problem, at nogen kunne finde på det uden at sige noget til hende om, hvad man gerne ville have ændret. Hvis man siger, der er demokratisk underskud i Europaudvalget, må man også sige, hvad man syntes, der burde ændres - og gerne i udvalget, hvor man faktisk kunne ændre det, frem for ude til vælgermøderne.

Morten Løkkegaard sagde om arbejdet i valgkampen, at de tre arrangementer under et var vellykkede. Han kunne især godt lide folkehøringen. Den første seance, et lukket ekspertmøde, fungerede også godt. Han var lidt mere forbeholden over for senatshøringens forløb. Der var alt for lidt tid til, at det reelt fungerede som en afhøring. Det havde gjort det til en fis i en hornlygte, at man ikke kunne gennemhegle eksperterne. Han kunne godt lide ideen, men man skulle være mere konsekvent med den. Han kvitterede for sekretariatets

store arbejde og høje ambitionsniveau. Han syntes, udvalget havde forvaltet sit mandat godt.

Formanden nævnte, at hun havde fået to borgerhenvendelser. Den ene handlede om, at det var komplet uforståeligt, og den anden om, at det havde været fantastisk fjernsyn. En ekspertafhøring henvendte sig til et ganske bestemt publikum. Hun noterede sig, at tiden ikke var blevet fordelt godt nok mellem oplæg og spørgsmål.

Kenneth Kristensen Berth var fuldstændig enig med Morten Løkkegaards vurdering af de tre begivenheder. Han vidste godt, hvem formanden sigtede til. For ham handlede det ikke om Europaudvalgets almindelige arbejde, men om grundlovens paragraf 20 om suverænitetsafgivelse. I lovforslaget var der lagt op til, at Europaudvalget skulle tage stilling til, hvorvidt der skulle overdrages suveræniteten til EU. Hans politiske opfattelse var, at Europaudvalget ikke skal tillægges den bemyndigelse, fordi det er fastsat af grundloven, at den beslutning skal tages i Folketingssalen, subsidiært i befolkningen. Derfor havde han udtalt sig, som han havde.

Søren Søndergaard syntes, man skulle være stolt af sekretariatet og dets arbejde. Udvalget havde garanteret været nogle af de mest besværlige og stillet alle mulige spørgsmål, når de ikke vidste, hvad de skulle mene om et eller andet. De havde fået meget effektiv hjælp – også når svarene ikke passede dem. Det havde virkelig været godt.

Han havde det lige modsat af Morten Løkkegaard med hensyn til de tre høringer. De havde alle tre overordnet set været gode. Det havde ikke været et overordnet problem, at der ved alle tre var en overvægt af tilhængere af et ja, for i to af sammenhængene lykkedes det ganske udmærket at adskille det fra den professionelle indsats. Det syntes han dog ikke lykkedes på folkehøringen i Aarhus. Det havde ikke haft at gøre med faktuelle fejl, men handlet om, hvad man lægger op til. Der var en skævhed. Det var ikke nogens skyld – der var en helt udbredt tendens til ja blandt eksperterne.

Angående folkeligheden: Han havde lagt sine egne 11 minutters udspørgen fra senatshøringen ud på Facebook, hvor den var nået ud til 341.000 personer. Det blev delt 14.037 gange og vist 117.000 gange. Over 50 pct. havde set mere end 5 minutter. Det var ikke normalt, og han troede, det afspejlede, at formen kunne noget – selv om han som Morten Løkkegaard mente, det ville være bedre med mere spørgetid. Han syntes, formen skulle bruges igen. Fremover skulle der dog tages hensyn til alle partier i Folketinget, ikke bare de største.

Formanden sagde, at de tilstedeværende havde fået mulighed for at spørge, og foreslog, at man nedlagde Folketingets hjemmeside og kørte det hele over Søren Søndergaards Facebookside. Hun var vildt imponeret over og glad for, at det var nået så langt ud.

Rasmus Nordqvist roste også sekretariatet. Det havde været en kæmpe hjælp, og de tre arrangementer havde været fantastiske. Man kunne diskutere detaljer, og han var enig i, hvad Søren Søndergaard havde sagt om bredden af udsørgere, men overordnet set havde det fungeret godt.

Han havde tænkt efter afstemningen, at man også kunne udbrede en folkelig debat om EU i andre sammenhænge end retsforbeholdet. Det kunne udvalget tage på sig.

Karin Gaardsted sagde, at mange folk, der var blevet interviewet efter afstemningen, sagde, at de vidste for lidt og derfor havde stemt nej. Man kunne overveje til en anden gang, om ikke udvalget kunne spille en større rolle i den offentlige debat. Hun var enig i, at arrangementerne havde været gode, og nu havde man fået afprøvet senatshøringen, og når det blev justeret lidt, skulle det nok blive godt. Der var masser af områder, der trængte til at blive vendt med befolkningen.

Morten Løkkegaard sagde, at den slags spørgsmål ikke skulle afgøres under valgkampen. Hvis man ville have et højere oplysningsniveau, skulle det foregå mellem valgene. Derfor syntes han, man skulle lægge en plan for at udbrede en folkelig debat; finde ud af, om der er midler, ressourcer og tid til det. Der var et potentiale nu, og som udvalget skulle man træde ud af mørket.

Der var også en interessant diskussion inden valget om opgavefordelingen mellem Folketingssalen og Europaudvalget. Der var behov for at synliggøre det europapolitiske arbejde i Folketinget. Han henviste til Eva Kjer Hansens forarbejde. Han så to spor: hvordan man gebærder sig europapolitisk, og så den folkelige debat – sidstnævnte kunne man tage fat på umiddelbart.

Formanden sagde til Kenneth Kristensen Berth, at hun ikke mente, det var rimeligt at sige, at Europaudvalget skalter og valter med sit arbejde, som argument for, at man ikke ønsker, suverænitetsafgivelser skal besluttes i udvalget. Det var ikke kun ham, der ikke havde nøjedes med at kritisere placeringen af den bemyndigelse, men havde sagt, at udvalget ikke var sin opgave voksen. Hvis man ikke syntes det, måtte man jo sige det – helst uden for valgkampene, hvor man kan gøre noget ved det.

Ellers var formanden enig i al den ros, sekretariatet og EU-Oplysningen fik. Hun havde hurtigt og effektivt fået svar, der var mere klare, end når man spørger op til flere professorer. Bemærkningen til folkehøringen noterede hun sig, men bemærkede også, at man ikke selv holdt hånd i hanke med den, en professor og DR var også involveret.

EU-Oplysningen var meget saglig, og hvis de blev for folkelige og kæкке, ville de sikkert få de tæv af medlemmerne. Det var en hårfin balance. I partiernes egne debatter kunne man være mere farverig. Det var dog stadig relevant at tale om, hvorvidt man havde et vindue for en mere folkelig debat om det europapolitiske arbejde. Formanden var meget interes-

seret i at diskutere Europaudvalgets arbejde i forhold til Folketingets. Det kunne man sagtens. Selv om hun mente, hun kunne procedurerne, opdagede hun under valgkampen, at der var en procedure eller to, hun ikke kendte, når hun blev interviewet i timevis.

Karin Gaardsted nævnte, at der nogle steder var blevet holdt neutrale valgmøder med det ene formål at oplyse vælgerne. Hun havde flere gange til almindelige valgmøder oplevet, at det bare var en kamp mellem ja og nej, der ikke havde gjort tilhørerne mere oplyste.

Morten Løkkegaard mente ikke, der var noget, der hed neutralt, når det handler om EU. I sidste ende er det interessante for folk den politiske diskussion. Han var klar over, at det ligger latent i befolkningen, at man gerne vil nå et afklaret stadie, hvor oplysningens lys står omkring en, og den endelige sandhed går op for en. Men sådan fungerer det ikke. I stedet burde man få EU-Oplysningen til at lave det, de skal lave, og så diskutere. Problemet ved en valgkamp på fjorten dage er, at det bliver så komprimeret, at hvis man var afklaret til at starte med, er man forvirret, når det slutter. Derfor skal man tage de politiske diskussioner mellem valgene.

Formanden var enig i, at der ikke bare var en sandhed, det var politik og dermed baseret på holdninger. Hun havde været ude til ufattelig mange møder, og nogle gange gik folk derfra mere forvirrede, end de kom. I folkeoplysningsøjemed var det ærgerligt. Det, hun havde rådet folk til, var at få en oplægsholder, lokalbefolkningen havde tillid til – den lokale avisredaktør eller gymnasierektor – til at holde et afklarende oplæg. Men det måtte man klare derude, det var ikke Europaudvalgets opgave. Man kunne overveje at initiere en folkelig debat, og en debat om, hvorvidt Europaudvalgets arbejde i Folketinget gøres rigtigt. Hun troede, dem i den højere lønramme skulle komme videre i deres proces, før man gik i gang med at diskutere Europaudvalgets forhold til Folketinget.

På første møde i januar kunne sekretariatet skrive nogle linjer om, hvilke emner der kunne være på vej og være relevante at have en offentlig debat om. Ud fra det skulle man så overveje, om man kunne gøre noget og i så fald hvad.

Formanden takkede igen sekretariatet og EU-Oplysningen på udvalgets vegne.

Mødet sluttede kl. 14.11